

Aan:
Provincie Limburg

Datum: 27 mei 2025

Onderwerp: zienswijze tegen Ontwerp Provinciale Staten Omgevingsvisie m.b.t. bezwaar windturbines in zijn algemeenheid en temeer t.a.v. zoekgebied Hoogheide / Witveld.

Waarom ontvangen jullie deze brief en wat is onze boodschap/verzoek?

Middels deze brief wil Stichting Tegenwind Horst aan de Maas (www.tegenwindhorstaandemaas.nl) een formele zienswijze indienen aangaande de ingetekende Zoekgebieden Windturbines in het Ontwerp Provinciale Staten Omgevingsvisie (Povi). We willen duidelijk maken waarom het zeer onverstandig is om überhaupt windturbines te plaatsen op land, maar in het bijzonder in zoekgebied A73/Maaslijn (Hoogheide / Witveld, gelegen in de driehoek Melderslo, Lottum, Grubbenvorst) alsook bosgebieden zoals 'De Schadjkerbossen' in Meterik en 'Broekhuizerbossen/Swolgense Heide' nabij Swolgen.

Niet nog meer windturbines op land

Inmiddels weten we veel meer dan enkele jaren geleden het geval was, over nadelige effecten van Wind op Land op mens, dier, natuur en landbouw. Door voorstanders van windenergie (niet op het laatst gedreven door financiële prikkels, verdienmodel, ideologie) wordt vaak aangehaald dat argumenten tegen Wind op Land niet wetenschappelijk bewezen zijn door bijv. een RIVM, echter dit wil niet zeggen dat er geen nadelige effecten zijn. Immers, afwezigheid van bewijs is geen bewijs van afwezigheid. In al haar wijsheid heeft de gemeenteraad van Horst aan de Maas in het najaar van 2023 besloten om voorlopig geen medewerking te verlenen aan Wind op Land in zoekgebied A73/Maaslijn. Dit na uitgebreide informatievoorziening vanuit ons, de samenleving en de agrarische sector (m.n. de boomkwekers met hun intensieve bedrijfsvoering midden in het plangebied alsook perifere bedrijven en belangenbehartigers als de LLTB). Om die reden vreemd dat de discussie nu weer wordt gestart. Wij hebben o.a. middels de in de bijlage opgenomen brief d.d. 18-5-2023 aan de gemeente duidelijk gemaakt waarom plaatsing van windturbines in dat gebied niet passend is. Voor verdere toelichting verwijs ik naar die brief, maar samengevat zijn dit de belangrijkste argumenten:

- Wind op land is niet meer nodig om de klimaatdoelstellingen te halen (CE Delft).
- Er is sprake van forse overlast van geluid door te hoge normstellingen, bevestigd door experts en omwonenden van bestaande windparken.
- Gezondheidsschade en daarmee volstrekt ontbrekend draagvlak omwonenden:
 - Windparken leiden tot aantoonbare gezondheidsschade zoals blijkt uit o.a. de door dr. Van Manen aangehaalde onderzoeken. En ervaring omwonenden bestaande windparken.
 - Nieuwe landelijke afstandsnormen voor windturbines, af te geven door ministerie I&W, zijn nog steeds niet definitief vastgesteld.
- Netcongestie vormt een probleem, met name binnen de gemeente Horst aan de Maas, wat komende jaren niet is opgelost.
- Rentabiliteit windturbines staat zwaar onder druk. Wie ruimt alles op als door nieuwe regels of slecht verdienmodel de turbines stil komen te staan? Wie is verantwoordelijk?
- Vervuiling en kans op schadeclaims door microplastics, Bisphenol-A.
- Leefbaarheid van de kleine kernen (die al onder druk staat) komt nog zwaarder onder druk door visuele impact, beperkingen aan toekomstige woningbouw, wegtrekkende gezinnen en jeugd, vergrijzing. Daardoor ook wegtrekkend MKB en verblijfsrecreatie.
- Verschillende belangen zorgen voor gespleten gemeenschappen en sociale ontwrichting.

Zoekgebied A73/Maaslijn (Hoogheide/Witveld, in de driehoek Melderslo, Lottum, Grubbenvorst)

Meer specifiek is dit gebied uiterst ongeschikt als zoekgebied en zou reeds op voorhand als zoekgebied verwijderd dienen te worden. Argumentatie:

- Landschappelijke kwaliteit: in gebied Hoogheide is sprake van een uniek coulissenlandschap met grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Daar turbines plaatsen doet enorme afbreuk aan die waarden.
- Ter plaatse is sprake vele intensieve boomteeltbedrijven en boomteeltpercelen. In deze sector zijn werknemers jaarrond gedurende vele dagen hele dagen op de percelen aan het werk, wat zou leiden tot een veel forsere en langdurigere blootstelling dan waar de normen op gebaseerd zijn. Deze mensen moeten ook beschermd worden. Wat dit met hun gezondheid doet, is totaal

onbekend. Aangezien dit op deze zoeklocatie zeer relevant is, moet hier eerst onderzoek naar plaatsvinden. Schadeclaims van personeel richting boomkwekers zijn een risico. Beter is daarom die zoeklocatie te schrappen. Better safe than sorry. Het gaat om gezondheid van mensen.

- De boomkwekerij vreest terecht voor haar voortbestaan. Personeel zal weglopen omdat het niet blootgesteld wil worden aan de effecten van langdurig werken onder de turbines.
- Windturbines hebben een uitdrogend effect op de lokale bodems door invloed op micro-klimaat. Daarnaast ontstaat door de wervelingen een zeer groot nachtvorstschade risico aan de gewassen.
- Gebied Hoogheide is jaren geleden aangemerkt als Ontwikkelingsgebied Boomteelt. Meerdere bedrijven zijn hier naar toe verplaatst met miljoeneninvesteringen. Ze zullen zich genoodzaakt zien om te stoppen, met alle gevolgen van dien (financieel, sociaal en ruimtelijke kwaliteit).
- Effecten op flora en fauna, m.n. door intensief trekvogelgebied. Gebied Hoogheide kent extra risico op vogelaanvaringen i.v.m. bosrijk gebied.
- Draagvlak lokaal is zowel bij omwonenden als boomkwekers nihil.
 - De in 2023 lokaal gehouden petitie is door ca 2.500 (!) mensen ondertekend.
 - Er waren 600 mensen aanwezig op een info-avond op 17 april 2023 in MFC de Zwingel te Melderslo. Uit de massale opkomst en reacties blijkt duidelijk dat dit enorm leeft in de kernen en er 0,0 draagvlak is bij de lokale gemeenschap (lokaal draagvlak = randvoorwaarde).

Zoekgebieden in bosrijke omgevingen zoals Swolgense Heide en Schadijkerbossen

Het verbaast ons ten zeerste hoe het kan dat zoekgebieden voor windturbines precies gepland worden in de weinige bosrijke gebieden die onze gemeente rijk is. Dit heeft een enorme negatieve impact op flora, fauna (vogelaanvaringen), afbreuk een recreatieve functie en enorme afbreuk aan landschappelijke kwaliteit. Even plat gesproken: hoe verzin je het...

Waar moet dan wel op ingezet worden:

Wij zien veel meer in duurzame energie-opwek in vernieuwende en veel minder voor mens en milieu belastende technologieën (en dat is pas ECHT duurzaam en gezond) die tevens als voordeel hebben dat het een constante stroom van energie opwekt in plaats van piekopwek bij zon en wind:

- Small Modular Reactors (SMR's);
- Bodem- /aardwarmte;
- Groen gas.

Samengevat: geen wind op land en sowieso schrappen zoekgebieden A73/Maaslijn en bosrijke gebieden. Inzetten op duurzame alternatieve energie-opwek.

Veel succes en wijsheid gewenst.

Wij staan altijd klaar om verdere vragen te beantwoorden of zaken nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Bestuur Stichting Tegenwind Horst aan de Maas

Bijlagen:

- Brief Stg Tegenwind Horst aan de Maas aan Gemeente Horst aan de Maas d.d. 18 mei 2023
- Brief dhr. W. Christiaens (directeur EuroTree Boomkwekerijen B.V.) d.d. 18 april 2023
- Foto-impressie van ingemonteerde windturbines vanuit verschillende perspectieven

Aan:

Alle fracties gemeenteraad Horst aan de Maas

Datum: 18 mei 2023

Onderwerp: onderbouwing visie tegen komst windturbines op Hoogheide / Witveld.

Geachte fractieleden,

Waarom ontvangen jullie deze brief?

Middels deze brief wil Stichting Tegenwind Horst aan de Maas (www.tegenwindhorstaandemaas.nl) jullie duidelijk maken waarom het zeer onverstandig is om windturbines te plaatsen in het nu aangewezen zoekgebied Hoogheide / Witveld.

Kernboodschap: geen windpark op locatie Hoogheide / Witveld. Gezien de specifieke lokale situatie en nog onbekende nieuwe normen waaraan windparken moeten voldoen (planMER).

Inmiddels weten we, door ervaringen met reeds gerealiseerde windparken, dat windturbines op land een niet te rechtvaardigen negatieve impact hebben op gezondheid, kwaliteit leefomgeving en landbouw/economie. Er wordt door bestuurders (in dit geval een zeer ambitieuze, maar ook rechtlijnige D66 wethouder Thijs Kuipers) geschermd met randvoorwaarden zoals lokaal draagvlak, procesparticipatie en het laten landen van opbrengsten in de lokale samenleving. In de praktijk komt daar echter weinig tot niets van terecht. Praktijk is ook dat de windlobby een stevige vinger in de pap heeft bij zogenaamde 'onafhankelijke' adviesbureau's (in dit geval Arcadis) en zij samen met lokale bestuurders en Reindonk Energie een eenzijdig positief beeld opwerpen bij de gemeenteraad van Gemeente Horst aan de Maas.

In de volgende paragrafen zal ik effecten van windparken ten aanzien van de volgende thema's toelichten. Op het eind volgt een samenvatting:

- Geluidoverlast en slagschaduw;
- Gezondheid van omwonenden en landarbeiders;
- Beperking mogelijkheden voor al dan niet specifieke landbouwsectoren;
- Leefbaarheid kleine kernen en buitengebied;
- Inkomsten komen niet/nauwelijks terecht bij de lokale gemeenschap die wel de lasten ervaart.
- Netcongestie
- Effecten flora en fauna
- Rentabiliteit windparken allerm minst zeker
- Vervuiling van het milieu met microplastics waaronder zeer giftig bisphenol A

Daarnaast neem ik jullie mee in de wijze van advisering en planvorming, welke vraagtekens oproept:

- Uitwerking van plannen door niet-onafhankelijke adviesbureau's;
- Geen open communicatie / omgevingsdialoog;
- Belanghebbende energiecoöperatie Reindonk Energie heeft van de gemeente opdracht gekregen om sociale haalbaarheid te onderzoeken, waarbij RE een bijeenkomst belegt waarvoor alleen welwillende grondeigenaren zijn uitgenodigd;
- Definitie van lokaal draagvlak wordt onjuist gehanteerd en wordt niet lokaal onderzocht;
- Onvoldoende vertrouwen in het meenemen van lokaal draagvlak in de belangenafweging;
- Vraagtekens bij juiste vaststelling KODE / RES doelstellingen en in hoeverre dit plan daarmee gerechtvaardigd wordt;
- Er wordt een principebesluit genomen, nog juist voordat over een aantal maanden de nieuwe landelijke planMER richtlijnen en bijbehorende AMvB bekend worden. Terwijl andere gemeentes hier juist op wachten;
- Aantoonbaar onjuiste informatievoorziening / beeldvorming aan besluitvormers;
- Overdracht van bevoegdheden van Provincie naar Gemeente net voordat het nieuwe college van PS aangesteld wordt;
- Er zijn alternatieven om energiedoelstellingen te halen, maar worden niet onderzocht.

Wind op land is NIET noodzakelijk voor realisatie doelstellingen

Belangrijk om hierbij te onderstrepen is dat uit recent onderzoek van o.a. CE Delft¹ blijkt dat we voor het halen van de klimaatdoelstellingen NIET afhankelijk zijn van wind op land. Met wind op zee en zon op dak is dit reeds realiseerbaar. Ook het kabinet heeft dit middels haar bericht van 16-9-2022 onderkend.²

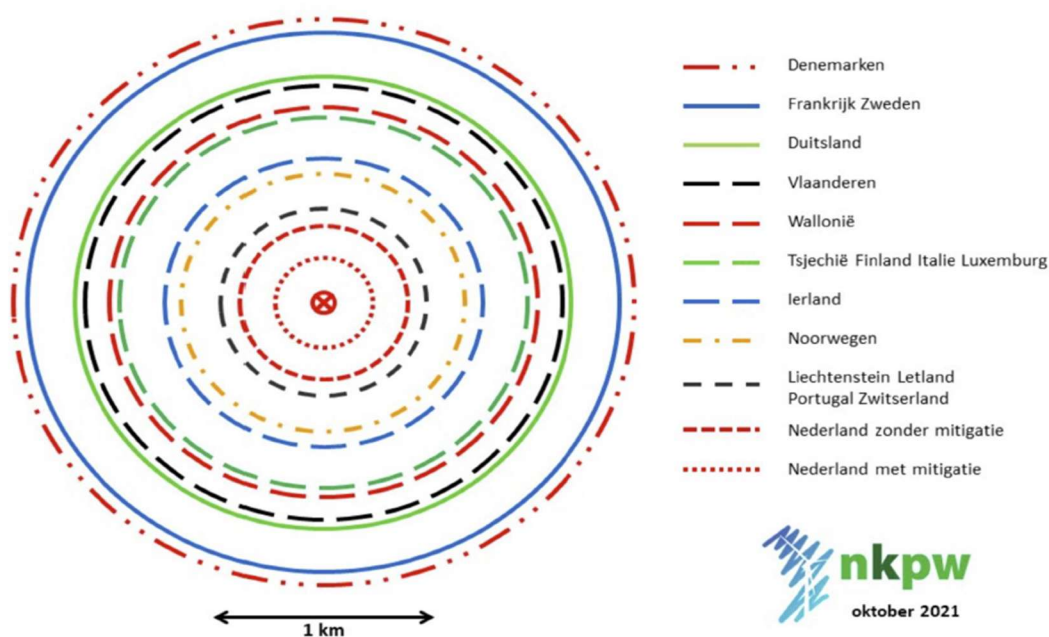
Uitwerking effecten van windparken per thema:

Geluidsoverlast en slagschaduw

Geluidsoverlast is een onderschat probleem bij windturbines en de windlobby heeft er belang bij om dat zo te houden.³

- Onacceptabel hoog geluidsniveau in Nederland. Huidige norm voor windturbines in NL is 47 dB Lden, terwijl de advieswaarde van de WHO 45 dB Lden is. En die adviesnorm wil de WHO in de nabije toekomst nog meer gaan verlagen. Let op: decibel is een logaritmische schaal, 3 dB verschil is al een verdubbeling!! 2 dB is ca 60%. NL hanteert die hogere norm omdat er anders nauwelijks windparken vergund zouden kunnen worden in NL, zoals ook bevestigd door de windlobby...⁴ In de ons omringende landen of regio's gelden afstandsnormen en/of strengere geluidsnormen ten opzichte van geluidgevoelige objecten (woningen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven etc.).⁵ Denemarken kent een afstandsnorm van 4x de tiphoogte. In Wallonië is dat de adviesnorm bij windturbines van 1 MW of hoger. In de deelstaat Noordrijn-Westfalen geldt een afstandsnorm van 1.000 meter. In Polen en de deelstaat Beieren geldt zelfs een afstandsnorm van 10x de tiphoogte. In landen zonder afstandsnormen (zoals het VK) gelden strengere geluidsnormen om "de stille landelijke gebieden afdoende te beschermen". Dus NL accepteert daarmee een hogere overlast bij onze burgers dan de ons omringende landen/regio's en WHO normen. Vanuit de gedachte dat er anders te weinig turbines geplaatst kunnen worden. Dat lijkt de omgekeerde wereld. Bescherming van burgers hoort randvoorwaardelijk te zijn in plaats van een afwegingskader ('collateral damage'). Ontstaat hier een nieuw Groningen 2.0 dossier? Zie onderstaande figuur:

Afstanden volgens geluidsnorm voor de nacht voor V150-4.0MW, ashoogte 155 m

- Huidige norm is een jaargemiddelde, dit zegt niets over piekbelasting op bepaalde momenten.
- De jaargemiddelde geluidsnorm is niet tot nauwelijks handhaafbaar en turbines blijken soms daadwerkelijk meer geluid te maken. Inmiddels lopen er handhavingsverzoeken/dwangsommen bij windturbines in Ospeldijk en elders in het land.

¹ Zie: https://ce.nl/wp-content/uploads/2023/03/CE_Delft_220235_Nut_en_noodzaak_extra_wind_op_land_in_2030_en_2050_def.pdf en <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/nog-meer-windmolens-op-land-dan-gepland-er-zijn-alternatieven-om-klimaatdoelen-te-halen-blijkt-uit-onderzoek/>

² Zie: <https://nos.nl/artikel/2444868-kabinet-wil-veel-meer-windparken-op-zee-ambitie-verdrievoudigt-Zelfvoorzienend-op-de-Noordzee-|NLVOW>

³ Ik verwijs tevens naar een presentatie van dhr. Roelofsen, directeur van Stg Kennis en Advies over Geluid en Stilte (zie presentatie 17-4-2023 op www.tegenwindhorstaandemaas.nl/info/).

⁴ Gewezen zij op de uitzending van Zembla d.d. 8 december 2022: <https://www.bnnvara.nl/zembla/videos/588012>

⁵ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/04/21/aanbieding-onderzoeksrapport-afstandsnormen-voor-windturbines>.

- Omwonenden klagen steen en been. Ze kunnen niet meer slapen en kampen met gezondheidsklachten. Dit is ook duidelijk gebleken uit de verhalen van omwonenden van bestaande windparken tijdens de bijeenkomst op 17 april j.l. in MFC De Zwingel.
- Er is nog onvoldoende onderzoek gedaan naar laagfrequent geluid (<100Hz) door windturbines. Juist dit type geluid leidt tot slapeloosheid en ernstige gezondheidsklachten, zoals onderzocht door dr. ir. De Laat, klinisch-fysicus en audioloog van het Leids Universitair Medisch Centrum: laagfrequente geluid van windturbines bij omwonenden kan leiden tot: slaapstoornissen, duizeligheid, misselijkheid, hoofdpijn, oorsuizen, concentratieverlies, hoge bloeddruk en hartslag, bronchitis, rusteloosheid, angst en depressie.⁶ Samen met onderzoeksplatform Follow the Money deed RTV Noord de afgelopen tijd onderzoek naar laagfrequent windmolengeluid en geluidsnormen voor de turbines.⁷
- Normen zijn vooral gericht op bescherming van gevoelige objecten zoals woningen, maar niet op bedrijven en landarbeiders. Juist landarbeiders zijn dagen achter elkaar de hele dag onderhevig aan geluidsoverlast. Dat is in dit plangebied aan de orde en daar is niets over bekend;
- Slagschaduw is een ernstig probleem, m.n. voor landarbeiders. Weliswaar biedt dit bescherming aan omwonenden u.h.v. plaatsing van de molens, maar niet aan landarbeiders die vaak dagen / weken achter elkaar op de velden werkzaam zijn (specifiek voor Horst aan de Maas, gebied Hoogheide / Witveldweg: intensief boomteeltgebied).

Gezondheid van omwonenden en landarbeiders wordt ernstig bedreigd:

Inmiddels is er het nodige bekend over de negatieve effecten van windturbines op gezondheid van mensen.

- Ik herhaal nogmaals het onderzoek van o.a. dr. ir. De Laat, klinisch-fysicus en audioloog van het Leids Universitair Medisch Centrum: laagfrequent geluid en infrason geluid van windturbines kan leiden tot: slaapstoornissen, duizeligheid, misselijkheid, hoofdpijn, oorsuizen, concentratieverlies, hoge bloeddruk en hartslag, bronchitis, rusteloosheid, angst en depressie.
- Diverse wetenschappelijke onderzoeken komen tot diezelfde conclusies. Het is onvoorstelbaar dat inbreuk op gezondheid van omwonenden het doel van klimaattransitie mag dienen... Want dit is het geval bij de huidige normstellingen. Meer objectieve medische info (zes medici waaronder een professor hoogleraar): www.windwiki.nl.
- Hoe hoger de turbines, hoe meer laagfrequent en infrason geluid. Daarnaast: de rotorbladen zijn langer en de tip van de wieken komen in dwarsstand dicht bij geluidsgevoelige objecten.
- Er zijn geen onderzoeken bekend wat de gezondheidseffecten zijn voor landarbeiders, die dagen achter elkaar onder de windturbines aan het werk zijn (langere blootstelling en fors hogere belasting). Daar moet dus eerst onderzoek naar worden gedaan omdat dit juist in dit plangebied een issue is!;
- Risico op vallende ijsafzetting van de turbinebladen (vorstbeveiliging is niet 100% faalbestendig) voor landarbeiders.
- Uit onderzoek door dr. D. Bijl⁸ blijkt dat de RIVM conclusie uit 2021 dat er nauwelijks gezondheidseffecten voor omwonenden van windturbines zijn, gebaseerd is op slecht wetenschappelijk onderzoek en er vervolgonderzoeken nodig zijn.
- Het RIVM wordt gezien als het enkele gezaghebbende orgaan door wethouder Kuipers. Echter, in dat beeld van onafhankelijkheid zijn met name ten tijde van de Coronapandemie en stikstofcrisis scheuren ontstaan⁹. Het RIVM moet de burger beschermen met haar richtlijnen, maar het is regelmatig gebleken dat er met richtlijnen wordt geschoven als de uitkomst van de richtlijn niet passend is in politieke ambities. Zie ook de invoering van de 47dB Lden norm in Nederland omwille van het kunnen plaatsen van meer windturbines, in afwijking van een zeer kritisch rapport van de VROM-inspectie uit 2009.
- Mede op grond van voorgaande heeft de Tweede Kamer, en op advies van de Stg Advisering Bestuursrechtspraak, in juli 2022 het RIVM opdracht gegeven vervolgonderzoeken naar gezondheidseffecten in te stellen. Ook worden inzichten van de meest recente wereldwijde onderzoeken op dit gebied verzameld (Systematic Review). Dit alles is bijna klaar en wordt de basis voor de nieuwe planMER normen die komende maanden in ontwerp bekend worden gemaakt. Parallel hieraan voert het artsencollectief van www.windwiki.nl eveneens een Systematic Review uit, welke gelegd zal worden langs de nieuwe ontwerp planMER richtlijnen. Gezien de onomkeerbare impact op onze gezondheid vinden we dat hierop gewacht moet worden. We willen geen Groningen 2.0 dossier worden! Eerst onderzoek afwachten in plaats ons voor 20 tot 30 jaar lang in ellende te storten.

⁶ Zie ook de uitzending van Zembla d.d. 8 december 2022.

⁷ <https://www.ftm.nl/artikelen/overlastgevende-bromtonen-windturbines-woorden-niet-goed-geheten?share=luMpD0qfSQJt4LNUe9RLpwxGqUK4MLrNDcqhJHO1Fja59IQ0Drss2SVIn38njIq%3D>.

⁸ Zie <https://www.windwiki.nl/wp-content/uploads/2021/11/Gezondheidseffecten-van-windturbinegeluid-D.-Bijl-2021.pdf>.

⁹ Zie bijv <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/waarom-het-rivm-steeds-meer-onder-vuur-ligt~b624f7bc/>

- Sociale en mentale problemen: door ernstige en langdurige blootstelling kan o.a. rusteloosheid, angst en depressie ontstaan. Dit heeft in ons bekende gevallen al geleid tot echtscheidingen, verhuizingen, verlies van werk, etc.
- Door het blijvend hanteren van de hoge 47 dB Lden norm, worden omwonenden extra belast en treden bovenstaande problemen op bij een grotere groep mensen in heviger vorm.
- Aangezien met de heersende inzichten vast staat dat met exploitatie van windturbines gezondheidsschade wordt toegebracht, zullen we op voorhand 0-metingen bij omwonenden laten uitvoeren (gezondheidsscans, w.o. MRI's). Schadeclaims zullen worden opgetuigd en in civielrechtelijke alsook strafrechtelijke procedures worden ingebracht.

Beperking mogelijkheden voor al dan niet specifieke landbouwsectoren:

Door Wilbert Christiaens, directeur van boomkwekerij EuroTree B.V., is een duidelijke brief d.d. 18 april j.l. geschreven omtrent de desastreuze gevolgen voor de boomkwekerij en gelieerde bedrijven. Deze brief is opgenomen in de bijlage. Kernpunten:

- Er is niets bekend over gezondheidseffecten voor landarbeiders die vaak dagen onder de turbines moeten werken. Verlies / weglopen van personeel vormt een ernstige bedreiging voor de continuïteit van de bedrijven. Dat dit gaat gebeuren is al bewezen bij agrarische bedrijven nabij bestaande windturbines! (o.a. bij Martin Heldens uit Ospel: raadsvergadering 16 mei j.l.).
- Aangezien nu reeds vast staat dat windturbines gezondheidsschade opleveren, biedt dit een grondslag voor mogelijke toekomstige schadeclaims van personeel richting boomkwekers. Immers, zij hebben in opdracht van de boomkwekers onder/nabij de turbines gewerkt.
- Vervangende percelen voor boomkwekerij zijn niet zonder meer beschikbaar vanwege de specifieke bodemcultuur van de huidige percelen, waarin jarenlang is geïnvesteerd.
- Deze voor onze gemeente zo typerende duurzame bedrijfstak kan zomaar verdwijnen uit het gebied. Dat heeft niet alleen grote gevolgen voor de betrokken ondernemersfamilies, maar ook voor de dienstverlenende bedrijven en werkgelegenheid in onze gemeente en daarmee de lokale economie.
- De bijzonder mooie landschappelijke uitstraling van versnipperde prachtige boomkwekerijpercelen verdwijnt. Het cultuurhistorische landschap verandert onherstelbaar.

Aanvullend blijkt uit recent onderzoek dat windturbines leiden tot verdroging van de bodem¹⁰, door verstoring van het lokale microklimaat. Dit is een verdere ernstige bedreiging voor de boomteeltsector.

Leefbaarheid kleine kernen en buitengebied:

- Zonder windturbines hebben kleine kernen en buitengebied al grote moeite om leefbaar te blijven. Door komst van windturbines komt dit verder onder druk.
- Deze gebieden zullen minder aantrekkelijk worden om je in te vestigen. Niet alleen door de bekende overlastproblematiek (geluid, slagschaduw en gezondheid), maar ook door de forse visuele aanwezigheid. Zie de foto-impressies in de bijlage bij deze brief, waarbij de windturbines op de juiste schaal zijn ingemonteerd. De tiphoogte van de turbines is 250m. Vergelijk: de toren van de Sint Lambertuskerk (het hoogste gebouw van de gemeente) is 68m hoog en de Euromast Rotterdam (tot voor kort het hoogste gebouw van Nederland) is 189m hoog. Deze turbines worden fors hoger! En daarvan maximaal 10 stuks.... De foto-impressies die we gemaakt hebben, zeggen genoeg.
- Niet alleen nieuwkomers zullen wegblijven, maar ook autochtone gezinnen en jeugd trekken weg.
- Met daardoor afnemende en verder vergrijzende lokale gemeenschappen staat het bestaansrecht van MKB ondernemers (lokale bakker, supermarktje) nog verder onder druk en trekken ook zij weg. Idem geldt voor horeca en verblijfsrecreatie.
- Mogelijke toekomstige (afstands)normen zullen leiden tot beperking van de woningbouw / uitbreidingsmogelijkheden van de kernen: extra risico voor leefbaarheid.
- Door tegengestelde belangen tussen mensen (ondernemers die grond ter beschikking stellen danwel anderen met financieel belang versus overlast ondervindende mensen) zullen er tegenstellingen en spanningen ontstaan in gemeenschappen. Geen gezellig buurtfeest meer. Gespleten gemeenschappen. We kennen daar al voorbeelden van bij bestaande windparken (o.a. sprekers MFC De Zwingel 17 april j.l., zie filmpjes van die sprekers op onze website).
- Door de negatieve spiraal waarin het gebied komt, ontstaat de kans op verdere verloedering van het gebied met mogelijke vercriminalisering.

¹⁰ <https://sciencefiles.org/2023/05/01/klimawandel-windparks-verursachen-trockenheit-und-duerre-die-belege-werden-immer-zahlreicher-neue-studie/>

Inkomsten komen niet terecht bij de lokale gemeenschap welke wel de lasten ervaart.

In nieuwe plannen wordt vaak gesproken over financiële participatie door de lokale gemeenschap, waarbij een deel van de inkomsten van een dergelijk project weer bij hen terecht komt. In de praktijk komt hier weinig van terecht. Duidelijk voorbeeld is windpark Venlo. Daarnaast is dit een extra risico voor tweespalt in de lokale samenleving.

Het Sociaal Planbureau voor de Leefomgeving ziet knelpunten op het gebied van netcongestie¹¹:

Door de toegenomen netcongestie kunnen niet alle projecten voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit wind op land en grootschalige zon-pv direct een aansluiting krijgen. Onder andere hierdoor zijn de afgelopen drie jaar veel minder grootschalige zonneparken gerealiseerd terwijl ze wel in de pijplijn zaten. Dit is al lang niet meer incidenteel een probleem, maar structureel voor zowel aanbieders als voor vragers van stroom. Ook landen om Nederland heen kampen met problemen rond netcongestie. Dit heeft ook gevolgen voor het verkrijgen van een aansluiting van bedrijven op het net. De wachttijden lopen op. TenneT kondigde vorig jaar al een voorlopige stop aan voor nieuwe grootverbruikers in Noord-Brabant en Limburg.¹² In het rapport van Arcadis van 22 februari 2023, dat in opdracht van het college is opgesteld, wordt ook onderkend dat dit een probleem vormt. Daarin staat dat TenneT de bottleneck vormt in Horst. TenneT geeft in zijn investeringsplannen aan dat de uitbreiding van de transportcapaciteit pas tussen 2027 en 2029 (!) gereed zal zijn. Daarnaast zijn er binnen de gemeente in totaal 88 aanvragen, met een totaal vermogen van 64,25 MW, die momenteel op de wachtlijst staan.

Effecten op flora en fauna

Met name plangebied Hoogheide ligt tegen een bosgebied wat onderdeel uitmaakt van Natuurnetwerk Nederland. In het Arcadis rapport staat dat er verhoogde effecten zijn voor aanvaring tussen (roof)vogels, vleermuizen en trekvogels (dit gebied kent een op een na hoogste treksterkte!). Bij dit alles staat dat er nader onderzoek moet plaatsvinden.

Rentabiliteit van windturbines is allerminst zeker.

Voor het rendement is een windpark afhankelijk van windsterkte, welke variabel is. Een windturbine van 6MW produceert gemiddeld slechts ca 2,5MW. Klassieke centrales moeten door variabele windsterkte bijspringen en afschakelen, wat het rendement van die centrales fors verlaagt. Er moeten dus altijd twee systemen in de lucht worden gehouden. Bij veel windaanbod en lage energievraag moeten turbines worden stilgezet of stroom worden verkocht tegen een negatieve stroomprijs. Daarnaast heeft een windturbine forse onderhoudskosten. Al dit verdisconterend in een kostprijs, maakt dat het rendement zeer beperkt is en de vraag is of met de opkomst van alternatieve meer constante duurzame groene energiebronnen (o.a. kleine modulaire kerncentrales, groen gas, etc) het verdienmodel nog wel duurzaam is. Is er een financiële voorziening voor afbraak aanwezig? Wiens verantwoordelijkheid is dit?

Vervuiling van het milieu met microplastics waaronder zeer giftig bisphenol A

In de epoxyharsen op de wieken van windmolens zitten zeer giftige stoffen, waaronder bisphenol A. Dit wordt al het 'asbest van de toekomst' genoemd. Dit komt vrij van rotorbladen door erosie en kan in zeer kleine concentraties al leiden tot hyperactiviteit, agressiviteit, verminderde of onvruchtbaarheid, vervroegde puberteit, leerachterstand en prostaatkanker. Daarbij is ook het risico aanwezig dat eventuele latere getroffen een schadeclaim neerleggen bij de initiatiefnemers en planvormers. Zo is recent 3M veroordeeld voor gezondheidsschade van mensen door PFAS op 1km afstand van hun fabriek.

¹¹ Zie het rapport van december 2022: https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2022-monitor-res-2022-een-voortgangsanalyse-van-de-regionale-energie-strategieen_4985.pdf.

¹² <https://www.enexis.nl/over-ons/nieuws/2022/06/tennet-kondigt-voorlopige-stop-aan>.

Proces van advisering en planvorming

In het vervolg neem ik jullie mee in de wijze van advisering en planvorming, welke vraagtekens oproept:

- Uitwerking van plannen door niet-onafhankelijk adviesbureau Arcadis¹³:
Plannen zijn uitgewerkt door Arcadis, waarbij onafhankelijkheid zwaar ter discussie staat:
 - Arcadis is lid van Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA), welke als doel de bevordering van windenergie heeft. Dus ze zijn per definitie niet onafhankelijk.
 - Arcadis heeft belangen in producenten van windturbines.
 - Arcadis was via haar deelneming Etriplus initiatiefnemer bij windpark Venlo.
 - Arcadis heeft een belang in OverMogen B.V., waaraan de door gemeente Horst aan de Maas aangetrokken Jos Piercy is verbonden.
 - Arcadis heeft aantoonbare onwaarheden in het adviesrapport Hoogheide / Witveld staan.
- Geen open communicatie / omgevingsdialoog / draagvlak:
In een eerste sessie werden boomkwekers uitgenodigd om te inventariseren of er draagvlak was onder de boomkwekers die in het gebied werkzaam zijn. Dit bleek totaal niet het geval te zijn. Lokale omwonenden zijn niet of nauwelijks geïnformeerd. Enkel omwonenden binnen een straal van 1 km zijn volgens de wethouder uitgenodigd voor informatiebijeenkomsten, maar vele omwonenden binnen die straal hebben aangegeven geen brieven te hebben ontvangen. Op de informatiebijeenkomsten kwamen ook max. 40 tot 80 mensen op af. De meerderheid gaf ook op die bijeenkomsten aan bezwaren te hebben tegen de komst van windturbines. De notulen daarvan geven een doelbewust eenzijdig beeld nu enkele kritische vragen met antwoorden daarop, niet in de notulen staan(!). Ondertussen heeft Wethouder Kuipers de plannen verder uit laten werken middels een duur rapport van Arcadis. Wij zijn nu verrast door de nu reeds vergevorderde plannen, terwijl dit een enorme impact heeft op ons leefgebied en de boomkwekerij in de regio.
- Onvoldoende vertrouwen in het meenemen van lokaal draagvlak in de belangenafweging:
Op 30 maart jl. hebben lokale omwonenden en boomkwekers op eigen initiatief wethouder Thijs Kuipers en Jos Piercy uitgenodigd waarbij wij ons door hen hebben laten informeren en onze bezwaren kenbaar hebben gemaakt. Centrale vraag: als verder alle seinen op 'groen' staan echter het draagvlak onder bewoners en bedrijven in de buurt is nihil door de enorme impact, kan dit dan leiden tot het afblazen van dit windpark? Uiteindelijk antwoord van de wethouder daarop is 'nee' aangezien hij stelt dat de gemeente haar ambities wil realiseren en het algemeen belang voor gaat boven individuele belangen van lokale ondernemers en bewoners ('Het is de ongemakkelijke waarheid: het is jammer voor jullie, maar klimaatmaatregelen u.h.v. RES doelstellingen gaan voor op jullie belangen'). Al onze inhoudelijke argumenten zijn van tafel geveegd en geven stellig de indruk dat deze niet meewegen in de belangenafweging. Dit terwijl de wethouder aangaf dat lokaal draagvlak door de gemeenteraad als harde randvoorwaarde is gesteld! Op de vraag aan dhr. Kuipers wat de definitie is van 'lokaal draagvlak' heeft hij gesteld dat de lokale samenleving wordt vertegenwoordigd door de gemeenteraad als gekozen volksvertegenwoordigers en dat hun standpunt bepalend is voor lokaal draagvlak. Wij nemen hier fors afstand van, aangezien lokaal draagvlak gaat over de belanghebbenden in het gebied, bestaande uit de omwonenden en bedrijven binnen 2,5km van het plangebied (sluit ook aan op jurisprudentie) alsmede de kernen Melderslo, Grubbenvorst en Lottum vanuit de mogelijke beperkingen van woningbouw. Er wordt dus door dhr. Kuipers volledig voorbij gegaan aan goed onderzoek naar het lokaal draagvlak binnen het plangebied. Dit is echter een vereiste bij dit soort besluitvormingstrajecten en moet dus eerst worden uitgevoerd. Het zou goed zijn als de gemeenteraad zelf de definitie vaststelt van lokaal draagvlak (gebied en maatstaven/toetsingskader) en alsnog opdracht geeft hiertoe.

¹³ Zie het artikel van Follow The Money d.d. 23 december 2021: <https://www.ftm.nl/artikelen/deel-ii-windparken-overheid-negeerde-rechtspraak?share=zMu85VWCjGKxqgXERq9O3IwR5Z11D5UVdL2ITRfoSPksIfhzQLSCFvylEuAvxg%3D>

- Reindonk Energie onderzoekt in opdracht van de gemeente de sociale haalbaarheid???
 Uit betrouwbare bron alsook de uitnodigingsmail d.d. 17 mei van de gemeente voor de raadsavond van 31 mei, hebben we vernomen dat energievoerders Reindonk Energie (RE) van de gemeente Horst aan de Maas opdracht heeft gekregen om de sociale haalbaarheid bij inwoners en omwonenden te onderzoeken. Dit roept grote vraagtekens op en tekent temeer de dubieuze handelswijze van de gemeente Horst aan de Maas. Wij vragen de gemeenteraad vanuit haar toezichthoudende rol dit te onderzoeken:

 - RE is een belanghebbende partij nu zij als initiatiefnemer optreedt. Hoe kan zij geacht worden om de sociale haalbaarheid met onafhankelijke visie te onderzoeken?
 - Hoe is de keuze voor uitbesteding aan RE tot stand gekomen (aanbestedingsprocedure)?
 - Wat is het gedefinieerde onderzoeksdoel? Meer in het bijzonder de 'sociale haalbaarheid'?
 - Omwille van dit onderzoek is door RE een bijeenkomst met enkel 'welwillende grondeigenaren' belegd op 9 mei j.l. op het bedrijf van Frank Coenders aan de Witveldweg. Hoe moeten we de keuze voor enkel welwillende grondeigenaren rijmen met 'sociale haalbaarheid'? Inwoners en omwonenden zijn bewust NIET uitgenodigd (men wilde enkel positief gestemden laten deelnemen)! Gaat het dan niet enkel om economische haalbaarheid? Er is in diezelfde bijeenkomst door RE gesproken over het smeden van een coalitie van gewilligen in het plangebied.... Dus: in plaats van het onderzoeken van sociale haalbaarheid bij omwonenden / inwoners, gaat RE juist een coalitie van gewilligen creëren en deze vervolgens opzetten tegen omwonenden, en spreekt RE in het geheel niet met inwoners/omwonenden. Vanuit de omwonenden is er dan ook geen enkel vertrouwen in RE als gesprekspartner. Sterker, de handelswijze van RE is uiterst laakbaar en hieruit blijkt duidelijk dat zij niet als onafhankelijke adviseur acteert, maar als financiële stakeholder. Dat de gemeente dit enerzijds zo laat gebeuren of zelfs mogelijk regisseert en anderzijds de Gemeenteraad een ander beeld voorhoudt, toont de zieke bestuurscultuur bij de Gemeente Horst aan de Maas.
 - Wij hebben middels onze enquête, die ondertekend is door ruim 1800 mensen, die overwegend woonachtig zijn in de kernen Melderslo, Lottum en Grubbenvorst, die het dichtst bij de zoekgebieden zijn gelegen, aangetoond dat er geen maatschappelijk draagvlak is voor het realiseren van windturbines binnen de zoekgebieden Witveld en Hoogheide. Dat geldt ook voor de omwonenden en ondernemers die woonachtig en/of gevestigd zijn in het plangebied. De enige personen die voor zijn, zijn ofwel grondeigenaren die een (groot) financieel belang hebben bij het verlenen van medewerking en/of lid zijn van Reindonk Energie.
- Principebesluit gemeenteraad in juni, vooruitlopend op nieuwe landelijke planMER richtlijnen:
 Op 11 juli a.s. staat een principebesluit gepland, waarbij een 'go - no go' voor verdere doorgang van het project bepaald wordt, terwijl de nieuwe landelijke planMER richtlijnen waaraan dit soort grote windparken moeten voldoen, dan mogelijk nog niet bekend zijn of in ieder geval nog niet definitief zullen zijn vastgesteld. Desgevraagd wil de gemeente niet op die nieuwe regels wachten. Wij vinden het onbegrijpelijk dat de gemeente dit plan met forse impact, zonder toetsing van lokaal draagvlak, toch doorzet. Met mogelijke verkwisting van belastinggeld aan dan te starten dure onderzoeken tot gevolg. Waarom niet een paar maanden wachten zoals bijvoorbeeld de gemeente Sittard-Geleen en anderen ook doen? Vooral gezien het volledig ontbrekend draagvlak bij omwonenden en onbekende effecten op veldarbeiders en daarmee perspectief van boomkwekers.
- Onjuiste informatievoorziening / beeldvorming aan besluitvormers:
 Notulen van bijeenkomsten zijn onvolledig door het weglaten van kritische vragen en antwoorden. Verder kent het rapport van Arcadis vele open einden en is vooral uitgewerkt op het gebied van normen voor hoogfrequent geluid en slagschaduw voor omwonenden. Met nieuwe medische inzichten en andere relevante criteria die in onderzoek zijn en leiden tot nieuwe planMER normen, zoals: afstandsnormen, normen voor laagfrequent en infrason geluid en slagschaduw voor land-/seizoensarbeiders is geen rekening gehouden in het rapport. Ook wordt daarin gesteld dat de boomkwekers uitgebreid zijn gehoord en aanbevelingen hebben gedaan, wat de suggestie wekt dat zij welwillend staan tegenover de komst van de windturbines. Dat klopt niet. De kwekers hebben enkel gesteld dat ze het niet eens zijn met de komst van windturbines, maar wel in gesprek willen blijven vanwege de impact op hun bedrijven. Tijdens de eerste verkenning twee jaar geleden waren circa 20 boomkwekers in het gebied tegen de komst van windturbines en 2 boomkwekers (die twee zijn bereid windturbines te plaatsen op hun perceel) waren voor. Momenteel zijn de overige boomkwekers die in het gebied werkzaam zijn nog steeds tegen de komst van de windturbines. Desgevraagd zei wethouder Kuipers dat er een addendum bij het rapport van Arcadis zou komen, maar dat is nog steeds niet gebeurd. Dus ligt er nog steeds een rapport wat onjuist en onvolledig is.

- Vraagtekens rondom juiste vaststelling KODE en inpassing van dit plan in (reeds grotendeels behaalde?) RES doelstellingen.
 - In december 2020 heeft de gemeente Horst aan de Maas het Kader voor Opwek van Duurzame Electriciteit (KODE) vastgesteld. Doel is om 30% van de totale energievraag binnen de gemeente middels duurzame elektriciteit lokaal op te wekken. Dit gaat om 1150 TJ (terajoule) aan duurzame elektriciteit in 2030. Een deel van deze doelstelling wil de gemeente in grootschalige energieprojecten in de vorm van zonne- en windenergie opwekken, het gaat hierbij om 713 TJ aan duurzame elektriciteit, waarvan 223 TJ middels windenergie. We beschikken over informatie waaruit blijkt dat de basisgegevens voor KODE onjuist zijn vastgesteld. In het vertrekpunt voor energieverbruik zou bijvoorbeeld ook de (glas)tuinbouw zijn meegenomen. Dit is onjuist omdat die sector haar eigen doelstelling heeft. Daarmee zijn de doelstellingen van KODE feitelijk onjuist vastgesteld. Dit zou door de gemeenteraad nader onderzocht dienen te worden danwel opdracht gegeven moeten worden.
 - Tijdens de werkateliers is ons ter ore gekomen dat de gemeente gaat voor maximale windturbinecapaciteit, zelfs boven de KODE/RES doelstelling. Dat blijkt ook uit het Arcadis rapport: realisatie Hoogheide/Witveld leidt tot een geschatte opwek van 364-450 TJ. Daarmee valt de legitimatie voor (een deel van) de windturbines weg. Dit verdient nader onderzoek, zie volgend punt.
 - De RES doelstellingen zouden reeds grotendeels gehaald zijn. De raad zou er vanuit haar controlerende rol goed aan doen om de gemeente uitgebreid en getalsmatig onderbouwd te laten aantonen of en hoe de windturbines binnen de doelstellingen van RES en KODE vallen.
 - Er zijn voldoende alternatieven om aan de doelstellingen te voldoen. Daar waar lokale maatregelen onvoldoende inpasbaar zijn (zoals deze windturbines) bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid om als gemeente te participeren in een of meerdere windturbines op zee (1 turbine op zee staat gelijk aan ca 2-3 turbines op land). Danwel via andere (boven)regionale projecten. Dat is een logische afweging indien de lokale situatie niet geschikt is voor een acceptabele inpassing van windturbines. De raad zou opdracht moeten geven om dit te onderzoeken. Ook bestaat wellicht de mogelijkheid om CVO's/GVO's te kopen.
- Overdracht van bevoegdheden van Provincie naar Gemeente net voordat het nieuwe college van Gedeputeerde Staten (GS) Limburg aangesteld wordt:
Inmiddels is ons bekend dat begin april, op de valreep van diens vervanging, de D66 gedeputeerde van GS Limburg (Maarten van Gaans) een bestuursovereenkomst heeft gesloten met diens D66 collega wethouder Kuipers van de gemeente Horst. Timing is erg discutabel... waarschijnlijk omdat GS Limburg, na de op handen zijnde installatie van het nieuwe college van GS, geen goedkeuring zal geven aan dit plan op grond van nieuw provinciaal beleid. De precieze gang van zaken in (de aanloop naar) de totstandkoming hiervan, wordt door ons onderzocht. Dat onderzoek zou ook de gemeenteraad moeten doen.
- Er zijn alternatieven / geen noodzaak meer voor windturbines op land om energiedoelstellingen te halen, maar dit wordt niet meegenomen in besluitvorming:
Uit het eerder genoemde onderzoek van CE Delft blijkt dat extra windturbines op land niet nodig zijn om de energiedoelstellingen te halen, danwel 1 jaar later. Dit vanwege de reeds concreet geplande capaciteit, nog te plaatsen windturbines op zee, zonnepanelen op daken, groen gas, etc. Er is daarmee geen rechtvaardiging meer voor grote windturbines op land. De gemeente lijkt de resultaten uit deze onderzoeken niet mee te nemen in haar afwegingen, ondanks dat alle conclusies en beslissingen die tot op heden getrokken zijn, ook opgehangen worden aan de wetenschap. Volgens ons is het dan ook verstandig om de uitgangspunten bij te stellen als de wetenschap met nieuwe inzichten komt. Zeker als blijkt dat de ingeslagen weg niet de juiste is door de onevenredig hoge impact op de leefomgeving met directe gezondheidsschade.

Samengevat

- Wind op land is niet meer nodig om de klimaatdoelstellingen te halen (CE Delft).
- Er is sprake van forse overlast van geluid door te hoge normstellingen, bevestigd door experts en omwonenden van bestaande windparken.
- Gezondheidsschade:
 - Windparken leiden tot aantoonbare gezondheidsschade zoals blijkt uit o.a. de door dr. Van Manen aangehaalde onderzoeken. En ervaring omwonenden bestaande windparken.
 - Door de Tweede Kamer is verder onderzoek gelast naar gezondheidseffecten, waarvan de uitkomsten worden meegenomen in nieuwe planMER normen. Er moet ons inziens dus minimaal gewacht worden met besluitvorming tot het moment dat de nieuwe landelijke normen voor windturbines definitief zijn vastgesteld¹⁴.
 - In onze lokale situatie is sprake van landarbeiders die een forsere en langere blootstelling hebben dan waar de normen op gebaseerd zijn. Deze mensen moeten ook beschermd worden. Wat dit met hun gezondheid doet, is totaal onbekend. Aangezien dit hier zeer relevant is, moet hier eerst onderzoek naar plaatsvinden. Schadeclaims van personeel richting boomkwekers zijn een risico.
- De boomkwekerij vreest terecht voor haar voortbestaan. Personeel zal weglopen omdat het niet blootgesteld wil worden aan de effecten van langdurig werken onder de turbines. Verder hebben windturbines een uitdrogend effect op de lokale bodems door invloed op micro-klimaat.
- Netcongestie vormt een probleem binnen de gemeente Horst aan de Maas, wat pas op z'n vroegst in 2027 (maar waarschijnlijk pas later dan dat) zal zijn opgelost.
- Effecten op flora en fauna, m.n. door intensief trekvogelgebied. Gebied Hoogheide extra risico vogelaanvaringen i.v.m. bosrijk gebied.
- Rentabiliteit windturbines staat zwaar onder druk. Wie ruimt alles op als door nieuwe regels of slecht verdienmodel de turbines stil komen te staan? Wie is verantwoordelijk?
- Vervuiling en kans op schadeclaims door microplastics.
- Leefbaarheid van de kleine kernen komt zwaar onder druk door visuele impact, beperkingen aan toekomstige woningbouw, wegtrekkende gezinnen en jeugd, vergrijzing. Daardoor ook wegtrekkend MKB en verblijfsrecreatie.
- Verschillende belangen zorgen voor gespleten gemeenschappen.
- Draagvlak lokaal is zowel bij omwonenden als boomkwekers nihil.
 - De petitie is nu al meer dan 1.800 keer (!) ondertekend.
 - Er waren 600 mensen aanwezig op 17 april j.l. in MFC de Zwingel. Uit de massale opkomst en reacties blijkt duidelijk dat dit enorm leeft in de kernen en er 0,0 draagvlak is bij de lokale gemeenschap (lokaal draagvlak = randvoorwaarde volgens de gemeenteraad).
- Dubieus proces:
 - Arcadis is niet onafhankelijk en rapport bevat aantoonbare onjuistheden.
 - Geen open communicatie / omgevingsdialoog. Belangen omwonenden zijn ondergeschikt aan het prestigepaardje van een D66 wethouder.
 - Reindonk Energie onderzoekt in opdracht van de gemeente de sociale haalbaarheid bij enkel welwillende grondeigenaren. Dit is volstrekt onaanvaardbaar.
 - Lokaal draagvlak is niet gedefinieerd en niet onderzocht.
 - Vraagtekens rondom juiste vaststelling KODE en inpassing van dit plan in (reeds grotendeels behaalde?) RES doelstellingen.
 - Principebesluit raad al 11 juli, terwijl planMER met nieuwe normen o.b.v. o.a. nieuwe gezondheidsonderzoeken dan nog niet bekend is. Andere gemeenten wachten.
 - Op de valreep overdracht bevoegdheid door D66 gedeputeerde aan D66 wethouder.
 - Er zijn alternatieven om de energiedoelstellingen te behalen en uit recent onderzoek blijkt dat extra windturbines op land niet noodzakelijk zijn voor de energietransitie. Dit is niet zichtbaar meegenomen in de belangenafweging.

¹⁴ De verwachting is de nieuwe definitieve planMER normen in 2024 worden vastgesteld.

Wat vragen wij aan jullie?

Wij maken ons ernstig zorgen.

Over onze gezinnen, onze gemeenschap, ons landschap en onze bedrijven.

Op grond van deze brief en hetgeen 17 april in MFC De Zwingel in Melderslo gezegd is, kan geen weldenkend mens nog 'ja' zeggen tegen dit plan, temeer gezien de lokale situatie (maatwerk!). Gezien de grote en onomkeerbare gevolgen is juist uiterste zorgvuldigheid in besluitvorming essentieel. En juist die zorgvuldigheid ontbreekt omdat er aanstonds nieuwe normen komen die zijn gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke inzichten en verder onderzoek naar gevolgen en noodzakelijkheid nodig is.

De dubieuze procesgang en het totaal voorbijgaan aan lokaal draagvlak maakt dat er geen enkel vertrouwen is in het juist wegen van onze lokale belangen. We zien ons geconfronteerd met een D66 wethouder die dit project koste wat kost wil doordrukken: 'Het past binnen de energietransitie en voldoet aan de huidige (ter discussie staande) wettelijke regels, dat is de ongemakkelijke waarheid voor de omwonenden'. Maar die verder al onze bezwaren bagatelliseert en vindt dat ondanks volledig gebrek aan lokaal draagvlak dit project doorgang moet vinden, ten koste van gezondheid en leefbaarheid van ons, onze kinderen, onze kleinkinderen, onze bedrijven en onze kleine dorpsgemeenschappen.

Die attitude van dhr. Kuipers bleek ook duidelijk uit zijn reactie in de raadsvergadering van 16 mei j.l.:

- Hij praat enkel over normen. Niet over mensen. Niet over draagvlak;
- Hij schermt met het zogenaamd onafhankelijk RIVM terwijl de onafhankelijkheid van RIVM ter discussie staat;
- Hij stelt dat de Raad van State onlangs de bestaande oude normen als passend heeft beoordeeld. Dat is een onjuiste interpretatie van de RvS uitspraak aangezien de RvS geen normen aan sich beoordeelt, maar louter beoordeelt of een situatie aan de op dat moment geldende normen (in dit geval de bestaande oude normen die aanstonds vervallen) voldoet;
- Hij schermt met snelheid in het proces omwille van klimaatdoelstellingen, echter een van de raadsleden heeft navraag gedaan bij de Tweede Kamer en daaruit blijkt geen enkel bezwaar om even te wachten op de nieuwe planMER normen. Immers, als daaruit blijkt dat het plan geen doorgang kan vinden, wordt er fors gemeenschapsgeld bespaart aan kostbare onderzoeken;
- De door Kuipers gewenste snelheid omwille van klimaat is ons inziens een drogreden omdat de eventuele ontwikkeling van een windpark binnen de gemeente Horst aan de Maas op geen enkele noemenswaardige wijze invloed zal hebben op het klimaat en deze invloed door Kuipers ook geenszins aannemelijk is gemaakt. Laat staan dat deze op overtuigende wijze is aangetoond.

Jullie zijn onze gekozen volksvertegenwoordigers vanuit onze kleine dorpsgemeenschappen. Op jullie rust de verantwoordelijkheid om vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel ons te behoeden voor blootstelling aan deze gevolgen en risico's. We kijken juist naar jullie om te voorkomen dat deze ellende over ons wordt uitgestort. Behoed ons!

Wees alert, laat je niet eenzijdig en onvolledig informeren. Laat zelf onderzoek uitvoeren danwel laat contra-expertises uitvoeren. Wij beschikken inmiddels over een groot netwerk aan gezaghebbende deskundigen (medici, professoren, hoogleraren, ingenieurs) die jullie graag bijpraten over de werkelijke ins/outs en risico's van windturbines. Desnoods organiseren wij zelf voor jullie een bijeenkomst of brengen we jullie anderszins met hen in contact. Wij willen dat jullie het eerlijke en volledige verhaal horen zodat jullie een goed gefundeerd besluit kunnen nemen wat recht doet aan alle belangen.

Veel succes en wijsheid gewenst.

Wij staan altijd klaar om verdere vragen te beantwoorden of zaken nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Namens bestuur Stichting Tegenwind Horst aan de Maas

ing. P.J.M. (Peter) Reinders

Bijlagen:

- Brief dhr. W. Christiaens (directeur EuroTree Boomkwekerijen B.V.) d.d. 18 april 2023
- Foto-impressie van ingemonteerde windturbines vanuit verschillende perspectieven

Aan:
Alle fracties gemeenteraad Horst aan de Maas

Datum: 18 mei 2023

Onderwerp: onderbouwing visie tegen komst windturbines op Hoogheide / Witveld.

Geachte fractieleden,

Waarom ontvangen jullie deze brief?

Middels deze brief wil Stichting Tegenwind Horst aan de Maas (www.tegenwindhorstaandemaas.nl) jullie duidelijk maken waarom het zeer onverstandig is om windturbines te plaatsen in het nu aangewezen zoekgebied Hoogheide / Witveld.

Kernboodschap: geen windpark op locatie Hoogheide / Witveld. Gezien de specifieke lokale situatie en nog onbekende nieuwe normen waaraan windparken moeten voldoen (planMER).

Inmiddels weten we, door ervaringen met reeds gerealiseerde windparken, dat windturbines op land een niet te rechtvaardigen negatieve impact hebben op gezondheid, kwaliteit leefomgeving en landbouw/economie. Er wordt door bestuurders (in dit geval een zeer ambitieuze, maar ook rechtlijnige D66 wethouder Thijs Kuipers) geschermd met randvoorwaarden zoals lokaal draagvlak, procesparticipatie en het laten landen van opbrengsten in de lokale samenleving. In de praktijk komt daar echter weinig tot niets van terecht. Praktijk is ook dat de windlobby een stevige vinger in de pap heeft bij zogenaamde 'onafhankelijke' adviesbureau's (in dit geval Arcadis) en zij samen met lokale bestuurders en Reindonk Energie een eenzijdig positief beeld opwerpen bij de gemeenteraad van Gemeente Horst aan de Maas.

In de volgende paragrafen zal ik effecten van windparken ten aanzien van de volgende thema's toelichten. Op het eind volgt een samenvatting:

- Geluidoverlast en slagschaduw;
- Gezondheid van omwonenden en landarbeiders;
- Beperking mogelijkheden voor al dan niet specifieke landbouwsectoren;
- Leefbaarheid kleine kernen en buitengebied;
- Inkomsten komen niet/nauwelijks terecht bij de lokale gemeenschap die wel de lasten ervaart.
- Netcongestie
- Effecten flora en fauna
- Rentabiliteit windparken allerm minst zeker
- Vervuiling van het milieu met microplastics waaronder zeer giftig bisphenol A

Daarnaast neem ik jullie mee in de wijze van advisering en planvorming, welke vraagtekens oproept:

- Uitwerking van plannen door niet-onafhankelijke adviesbureau's;
- Geen open communicatie / omgevingsdialoog;
- Belanghebbende energiecoöperatie Reindonk Energie heeft van de gemeente opdracht gekregen om sociale haalbaarheid te onderzoeken, waarbij RE een bijeenkomst belegt waarvoor alleen welwillende grondeigenaren zijn uitgenodigd;
- Definitie van lokaal draagvlak wordt onjuist gehanteerd en wordt niet lokaal onderzocht;
- Onvoldoende vertrouwen in het meenemen van lokaal draagvlak in de belangenafweging;
- Vraagtekens bij juiste vaststelling KODE / RES doelstellingen en in hoeverre dit plan daarmee gerechtvaardigd wordt;
- Er wordt een principebesluit genomen, nog juist voordat over een aantal maanden de nieuwe landelijke planMER richtlijnen en bijbehorende AMvB bekend worden. Terwijl andere gemeentes hier juist op wachten;
- Aantoonbaar onjuiste informatievoorziening / beeldvorming aan besluitvormers;
- Overdracht van bevoegdheden van Provincie naar Gemeente net voordat het nieuwe college van PS aangesteld wordt;

- Er zijn alternatieven om energiedoelstellingen te halen, maar worden niet onderzocht.

Wind op land is NIET noodzakelijk voor realisatie doelstellingen

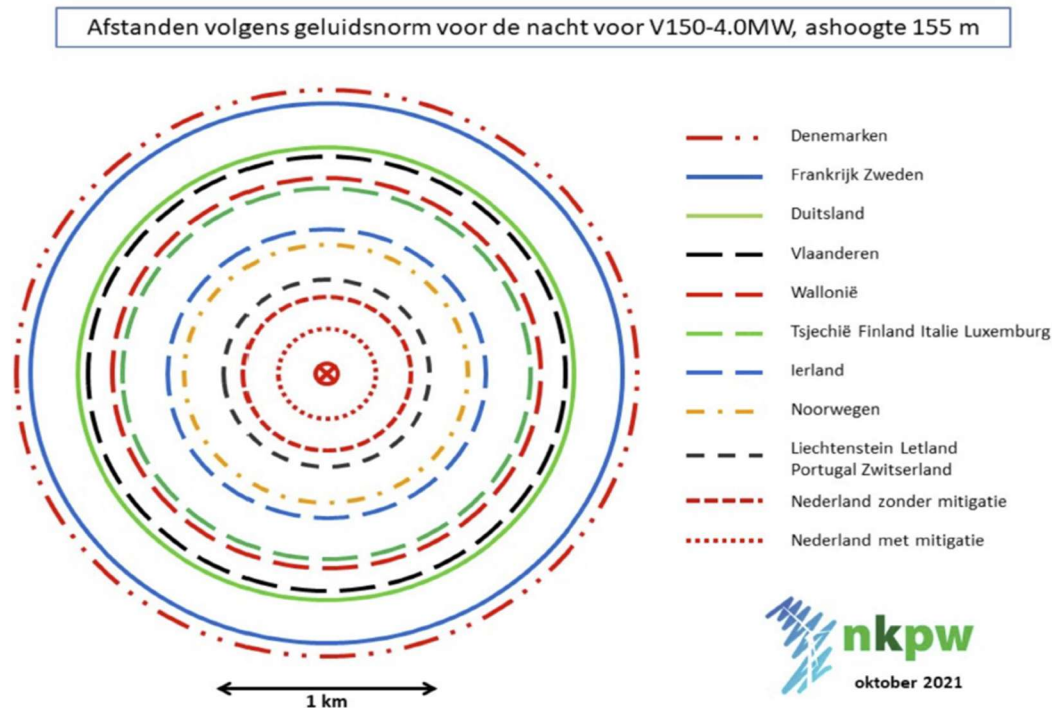
Belangrijk om hierbij te onderstrepen is dat uit recent onderzoek van o.a. CE Delft¹⁵ blijkt dat we voor het halen van de klimaatdoelstellingen NIET afhankelijk zijn van wind op land. Met wind op zee en zon op dak is dit reeds realiseerbaar. Ook het kabinet heeft dit middels haar bericht van 16-9-2022 onderkend.¹⁶

Uitwerking effecten van windparken per thema:

Geluidsoverlast en slagschaduw

Geluidsoverlast is een onderschat probleem bij windturbines en de windlobby heeft er belang bij om dat zo te houden.¹⁷

- Onacceptabel hoog geluidsniveau in Nederland. Huidige norm voor windturbines in NL is 47 dB Lden, terwijl de advieswaarde van de WHO 45 dB Lden is. En die adviesnorm wil de WHO in de nabije toekomst nog meer gaan verlagen. Let op: decibel is een logaritmische schaal, 3 dB verschil is al een verdubbeling!! 2 dB is ca 60%. NL hanteert die hogere norm omdat er anders nauwelijks windparken vergund zouden kunnen worden in NL, zoals ook bevestigd door de windlobby...¹⁸ In de ons omringende landen of regio's gelden afstandsnormen en/of strengere geluidsnormen ten opzichte van geluidgevoelige objecten (woningen, ziekenhuizen, kinderdagverblijven etc.).¹⁹ Denemarken kent een afstandsnorm van 4x de tiphoogte. In Wallonië is dat de adviesnorm bij windturbines van 1 MW of hoger. In de deelstaat Noordrijn-Westfalen geldt een afstandsnorm van 1.000 meter. In Polen en de deelstaat Beieren geldt zelfs een afstandsnorm van 10x de tiphoogte. In landen zonder afstandsnormen (zoals het VK) gelden strengere geluidsnormen om "de stille landelijke gebieden afdoende te beschermen". Dus NL accepteert daarmee een hogere overlast bij onze burgers dan de ons omringende landen/regio's en WHO normen. Vanuit de gedachte dat er anders te weinig turbines geplaatst kunnen worden. Dat lijkt de omgekeerde wereld. Bescherming van burgers hoort randvoorwaardelijk te zijn in plaats van een afwegingskader ('collateral damage'). Ontstaat hier een nieuw Groningen 2.0 dossier? Zie onderstaande figuur:

- Huidige norm is een jaargemiddelde, dit zegt niets over piekbelasting op bepaalde momenten.

¹⁵ Zie: https://ce.nl/wp-content/uploads/2023/03/CE_Delft_220235_Nut_en_noodzaak_extra_wind_op_land_in_2030_en_2050_def.pdf en <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/nog-meer-windmolens-op-land-dan-gepland-er-zijn-alternatieven-om-klimaatdoelen-te-halen-blijkt-uit-onderzoek/>

¹⁶ Zie: <https://nos.nl/artikel/2444868-kabinet-wil-veel-meer-windparken-op-zee-ambitie-verdrievoudigt-Zelfvoorzienend-op-de-Noordzee-|NLVOW>

¹⁷ Ik verwijs tevens naar een presentatie van dhr. Roelofsen, directeur van Stg Kennis en Advies over Geluid en Stille (zie presentatie 17-4-2023 op www.tegenwindhorstaandemaas.nl/info/).

¹⁸ Gewezen zij op de uitzending van Zembla d.d. 8 december 2022: <https://www.bnnvara.nl/zembla/videos/588012>

¹⁹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/04/21/aanbieding-onderzoeksrapport-afstandsnormen-voor-windturbines>.

- De jaargemiddelde geluidsnorm is niet tot nauwelijks handhaafbaar en turbines blijken soms daadwerkelijk meer geluid te maken. Inmiddels lopen er handhavingsverzoeken/dwangsommen bij windturbines in Ospeldijk en elders in het land.
- Omwonenden klagen steen en been. Ze kunnen niet meer slapen en kampen met gezondheidsklachten. Dit is ook duidelijk gebleken uit de verhalen van omwonenden van bestaande windparken tijdens de bijeenkomst op 17 april j.l. in MFC De Zwingel.
- Er is nog onvoldoende onderzoek gedaan naar laagfrequent geluid (<100Hz) door windturbines. Juist dit type geluid leidt tot slapeloosheid en ernstige gezondheidsklachten, zoals onderzocht door dr. ir. De Laat, klinisch-fysicus en audioloog van het Leids Universitair Medisch Centrum: laagfrequente geluid van windturbines bij omwonenden kan leiden tot: slaapstoornissen, duizeligheid, misselijkheid, hoofdpijn, oorsuizen, concentratieverlies, hoge bloeddruk en hartslag, bronchitis, rusteloosheid, angst en depressie.²⁰ Samen met onderzoeksplatform Follow the Money deed RTV Noord de afgelopen tijd onderzoek naar laagfrequent windmolengeluid en geluidsnormen voor de turbines.²¹
- Normen zijn vooral gericht op bescherming van gevoelige objecten zoals woningen, maar niet op bedrijven en landarbeiders. Juist landarbeiders zijn dagen achter elkaar de hele dag onderhevig aan geluidsoverlast. Dat is in dit plangebied aan de orde en daar is niets over bekend;
- Slagschaduw is een ernstig probleem, m.n. voor landarbeiders. Weliswaar biedt dit bescherming aan omwonenden u.h.v. plaatsing van de molens, maar niet aan landarbeiders die vaak dagen / weken achter elkaar op de velden werkzaam zijn (specifiek voor Horst aan de Maas, gebied Hoogheide / Witveldweg: intensief boomteeltgebied).

Gezondheid van omwonenden en landarbeiders wordt ernstig bedreigd:

Inmiddels is er het nodige bekend over de negatieve effecten van windturbines op gezondheid van mensen.

- Ik herhaal nogmaals het onderzoek van o.a. dr. ir. De Laat, klinisch-fysicus en audioloog van het Leids Universitair Medisch Centrum: laagfrequent geluid en infrason geluid van windturbines kan leiden tot: slaapstoornissen, duizeligheid, misselijkheid, hoofdpijn, oorsuizen, concentratieverlies, hoge bloeddruk en hartslag, bronchitis, rusteloosheid, angst en depressie.
- Diverse wetenschappelijke onderzoeken komen tot diezelfde conclusies. Het is onvoorstelbaar dat inbreuk op gezondheid van omwonenden het doel van klimaattransitie mag dienen... Want dit is het geval bij de huidige normstellingen. Meer objectieve medische info (zes medici waaronder een professor hoogleraar): www.windwiki.nl.
- Hoe hoger de turbines, hoe meer laagfrequent en infrason geluid. Daarnaast: de rotorbladen zijn langer en de tip van de wieken komen in dwarsstand dicht bij geluidsgevoelige objecten.
- Er zijn geen onderzoeken bekend wat de gezondheidseffecten zijn voor landarbeiders, die dagen achter elkaar onder de windturbines aan het werk zijn (langere blootstelling en fors hogere belasting). Daar moet dus eerst onderzoek naar worden gedaan omdat dit juist in dit plangebied een issue is!;
- Risico op vallende ijsafzetting van de turbinebladen (vorstbeveiliging is niet 100% faalbestendig) voor landarbeiders.
- Uit onderzoek door dr. D. Bijl²² blijkt dat de RIVM conclusie uit 2021 dat er nauwelijks gezondheidseffecten voor omwonenden van windturbines zijn, gebaseerd is op slecht wetenschappelijk onderzoek en er vervolgonderzoeken nodig zijn.
- Het RIVM wordt gezien als het enkele gezaghebbende orgaan door wethouder Kuipers. Echter, in dat beeld van onafhankelijkheid zijn met name ten tijde van de Coronapandemie en stikstofcrisis scheuren ontstaan²³. Het RIVM moet de burger beschermen met haar richtlijnen, maar het is regelmatig gebleken dat er met richtlijnen wordt geschoven als de uitkomst van de richtlijn niet passend is in politieke ambities. Zie ook de invoering van de 47dB Lden norm in Nederland omwille van het kunnen plaatsen van meer windturbines, in afwijking van een zeer kritisch rapport van de VROM-inspectie uit 2009.
- Mede op grond van voorgaande heeft de Tweede Kamer, en op advies van de Stg Advisering Bestuursrechtspraak, in juli 2022 het RIVM opdracht gegeven vervolgonderzoeken naar gezondheidseffecten in te stellen. Ook worden inzichten van de meest recente wereldwijde onderzoeken op dit gebied verzameld (Systematic Review). Dit alles is bijna klaar en wordt de basis voor de nieuwe planMER normen die komende maanden in ontwerp bekend worden gemaakt. Parallel hieraan voert het artsencollectief van www.windwiki.nl eveneens een Systematic Review uit, welke gelegd zal worden langs de nieuwe ontwerp planMER richtlijnen. Gezien de

²⁰ Zie ook de uitzending van Zembla d.d. 8 december 2022.

²¹ <https://www.ftm.nl/artikelen/overlastgevende-bromtonen-windturbines-worden-niet-goed-gemeten?share=luMpD0qfSQJt4LNUe9RLpwxGqUK4MLrNDcqhJHO1Fja59IQ0Drss2SVn38nj1q%3D>.

²² Zie <https://www.windwiki.nl/wp-content/uploads/2021/11/Gezondheidseffecten-van-windturbinegeluid-D.-Bijl-2021.pdf>.

²³ Zie bijv <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/waarom-het-rivm-steeds-meer-onder-vuur-ligt~b624f7bc/>

onomkeerbare impact op onze gezondheid vinden we dat hierop gewacht moet worden. We willen geen Groningen 2.0 dossier worden! Eerst onderzoek afwachten in plaats ons voor 20 tot 30 jaar lang in ellende te storten.

- Sociale en mentale problemen: door ernstige en langdurige blootstelling kan o.a. rusteloosheid, angst en depressie ontstaan. Dit heeft in ons bekende gevallen al geleid tot echtscheidingen, verhuizingen, verlies van werk, etc.
- Door het blijvend hanteren van de hoge 47 dB Lden norm, worden omwonenden extra belast en treden bovenstaande problemen op bij een grotere groep mensen in heviger vorm.
- Aangezien met de heersende inzichten vast staat dat met exploitatie van windturbines gezondheidsschade wordt toegebracht, zullen we op voorhand 0-metingen bij omwonenden laten uitvoeren (gezondheidsscans, w.o. MRI's). Schadeclaims zullen worden opgetuigd en in civielrechtelijke alsook strafrechtelijke procedures worden ingebracht.

Beperking mogelijkheden voor al dan niet specifieke landbouwsectoren:

Door Wilbert Christiaens, directeur van boomkwekerij EuroTree B.V., is een duidelijke brief d.d. 18 april j.l. geschreven omtrent de desastreuze gevolgen voor de boomkwekerij en gelieerde bedrijven. Deze brief is opgenomen in de bijlage. Kernpunten:

- Er is niets bekend over gezondheidseffecten voor landarbeiders die vaak dagen onder de turbines moeten werken. Verlies / weglopen van personeel vormt een ernstige bedreiging voor de continuïteit van de bedrijven. Dat dit gaat gebeuren is al bewezen bij agrarische bedrijven nabij bestaande windturbines! (o.a. bij Martin Heldens uit Ospel: raadsvergadering 16 mei j.l.).
- Aangezien nu reeds vast staat dat windturbines gezondheidsschade opleveren, biedt dit een grondslag voor mogelijke toekomstige schadeclaims van personeel richting boomkwekers. Immers, zij hebben in opdracht van de boomkwekers onder/nabij de turbines gewerkt.
- Vervangende percelen voor boomkwekerij zijn niet zonder meer beschikbaar vanwege de specifieke bodemcultuur van de huidige percelen, waarin jarenlang is geïnvesteerd.
- Deze voor onze gemeente zo typerende duurzame bedrijfstak kan zomaar verdwijnen uit het gebied. Dat heeft niet alleen grote gevolgen voor de betrokken ondernemersfamilies, maar ook voor de dienstverlenende bedrijven en werkgelegenheid in onze gemeente en daarmee de lokale economie.
- De bijzonder mooie landschappelijke uitstraling van versnipperde prachtige boomkwekerijpercelen verdwijnt. Het cultuurhistorische landschap verandert onherstelbaar.

Aanvullend blijkt uit recent onderzoek dat windturbines leiden tot verdroging van de bodem²⁴, door verstoring van het lokale microklimaat. Dit is een verdere ernstige bedreiging voor de boomteeltsector.

Leefbaarheid kleine kernen en buitengebied:

- Zonder windturbines hebben kleine kernen en buitengebied al grote moeite om leefbaar te blijven. Door komst van windturbines komt dit verder onder druk.
- Deze gebieden zullen minder aantrekkelijk worden om je in te vestigen. Niet alleen door de bekende overlastproblematiek (geluid, slagschaduw en gezondheid), maar ook door de forse visuele aanwezigheid. Zie de foto-impressies in de bijlage bij deze brief, waarbij de windturbines op de juiste schaal zijn ingemonteerd. De tiphoogte van de turbines is 250m. Vergelijk: de toren van de Sint Lambertuskerk (het hoogste gebouw van de gemeente) is 68m hoog en de Euromast Rotterdam (tot voor kort het hoogste gebouw van Nederland) is 189m hoog. Deze turbines worden fors hoger! En daarvan maximaal 10 stuks.... De foto-impressies die we gemaakt hebben, zeggen genoeg.
- Niet alleen nieuwkomers zullen wegblijven, maar ook autochtone gezinnen en jeugd trekken weg.
- Met daardoor afnemende en verder vergrijzende lokale gemeenschappen staat het bestaansrecht van MKB ondernemers (lokale bakker, supermarktje) nog verder onder druk en trekken ook zij weg. Idem geldt voor horeca en verblijfsrecreatie.
- Mogelijke toekomstige (afstands)normen zullen leiden tot beperking van de woningbouw / uitbreidingsmogelijkheden van de kernen: extra risico voor leefbaarheid.
- Door tegengestelde belangen tussen mensen (ondernemers die grond ter beschikking stellen danwel anderen met financieel belang versus overlast ondervindende mensen) zullen er tegenstellingen en spanningen ontstaan in gemeenschappen. Geen gezellig buurtfeest meer. Gespleten gemeenschappen. We kennen daar al voorbeelden van bij bestaande windparken (o.a. sprekers MFC De Zwingel 17 april j.l., zie filmpjes van die sprekers op onze website).
- Door de negatieve spiraal waarin het gebied komt, ontstaat de kans op verdere verloedering van het gebied met mogelijke vercriminalisering.

²⁴ <https://sciencefiles.org/2023/05/01/klimawandel-windparks-verursachen-trockenheit-und-duerre-die-belege-werden-immer-zahlreicher-neue-studie/>

Inkomsten komen niet terecht bij de lokale gemeenschap welke wel de lasten ervaart.

In nieuwe plannen wordt vaak gesproken over financiële participatie door de lokale gemeenschap, waarbij een deel van de inkomsten van een dergelijk project weer bij hen terecht komt. In de praktijk komt hier weinig van terecht. Duidelijk voorbeeld is windpark Venlo. Daarnaast is dit een extra risico voor tweespalt in de lokale samenleving.

Het Sociaal Planbureau voor de Leefomgeving ziet knelpunten op het gebied van netcongestie²⁵:

Door de toegenomen netcongestie kunnen niet alle projecten voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit wind op land en grootschalige zon-pv direct een aansluiting krijgen. Onder andere hierdoor zijn de afgelopen drie jaar veel minder grootschalige zonneparken gerealiseerd terwijl ze wel in de pijplijn zaten. Dit is al lang niet meer incidenteel een probleem, maar structureel voor zowel aanbieders als voor vragers van stroom. Ook landen om Nederland heen kampen met problemen rond netcongestie. Dit heeft ook gevolgen voor het verkrijgen van een aansluiting van bedrijven op het net. De wachttijden lopen op. TenneT kondigde vorig jaar al een voorlopige stop aan voor nieuwe grootverbruikers in Noord-Brabant en Limburg.²⁶ In het rapport van Arcadis van 22 februari 2023, dat in opdracht van het college is opgesteld, wordt ook onderkend dat dit een probleem vormt. Daarin staat dat TenneT de bottleneck vormt in Horst. TenneT geeft in zijn investeringsplannen aan dat de uitbreiding van de transportcapaciteit pas tussen 2027 en 2029 (!) gereed zal zijn. Daarnaast zijn er binnen de gemeente in totaal 88 aanvragen, met een totaal vermogen van 64,25 MW, die momenteel op de wachtlijst staan.

Effecten op flora en fauna

Met name plangebied Hoogheide ligt tegen een bosgebied wat onderdeel uitmaakt van Natuurnetwerk Nederland. In het Arcadis rapport staat dat er verhoogde effecten zijn voor aanvaring tussen (roof)vogels, vleermuizen en trekvogels (dit gebied kent een op een na hoogste treksterkte!). Bij dit alles staat dat er nader onderzoek moet plaatsvinden.

Rentabiliteit van windturbines is allerminst zeker.

Voor het rendement is een windpark afhankelijk van windsterkte, welke variabel is. Een windturbine van 6MW produceert gemiddeld slechts ca 2,5MW. Klassieke centrales moeten door variabele windsterkte bijspringen en afschakelen, wat het rendement van die centrales fors verlaagt. Er moeten dus altijd twee systemen in de lucht worden gehouden. Bij veel windaanbod en lage energievraag moeten turbines worden stilgezet of stroom worden verkocht tegen een negatieve stroomprijs. Daarnaast heeft een windturbine forse onderhoudskosten. Al dit verdisconterend in een kostprijs, maakt dat het rendement zeer beperkt is en de vraag is of met de opkomst van alternatieve meer constante duurzame groene energiebronnen (o.a. kleine modulaire kerncentrales, groen gas, etc) het verdienmodel nog wel duurzaam is. Is er een financiële voorziening voor afbraak aanwezig? Wiens verantwoordelijkheid is dit?

Vervuiling van het milieu met microplastics waaronder zeer giftig bisphenol A

In de epoxyharsen op de wieken van windmolens zitten zeer giftige stoffen, waaronder bisphenol A. Dit wordt al het 'asbest van de toekomst' genoemd. Dit komt vrij van rotorbladen door erosie en kan in zeer kleine concentraties al leiden tot hyperactiviteit, agressiviteit, verminderde of onvruchtbaarheid, vervroegde puberteit, leerachterstand en prostaatkanker. Daarbij is ook het risico aanwezig dat eventuele latere getroffen een schadeclaim neerleggen bij de initiatiefnemers en planvormers. Zo is recent 3M veroordeeld voor gezondheidsschade van mensen door PFAS op 1km afstand van hun fabriek.

²⁵ Zie het rapport van december 2022: https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2022-monitor-res-2022-een-voortgangsanalyse-van-de-regionale-energie-strategieen_4985.pdf.

²⁶ <https://www.enexis.nl/over-ons/nieuws/2022/06/tennet-kondigt-voorlopige-stop-aan>.

Proces van advisering en planvorming

In het vervolg neem ik jullie mee in de wijze van advisering en planvorming, welke vraagtekens oproept:

- Uitwerking van plannen door niet-onafhankelijk adviesbureau Arcadis²⁷:
Plannen zijn uitgewerkt door Arcadis, waarbij onafhankelijkheid zwaar ter discussie staat:
 - Arcadis is lid van Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA), welke als doel de bevordering van windenergie heeft. Dus ze zijn per definitie niet onafhankelijk.
 - Arcadis heeft belangen in producenten van windturbines.
 - Arcadis was via haar deelneming Etriplus initiatiefnemer bij windpark Venlo.
 - Arcadis heeft een belang in OverMogen B.V., waaraan de door gemeente Horst aan de Maas aangetrokken Jos Piercy is verbonden.
 - Arcadis heeft aantoonbare onwaarheden in het adviesrapport Hoogheide / Witveld staan.
- Geen open communicatie / omgevingsdialoog / draagvlak:
In een eerste sessie werden boomkwekers uitgenodigd om te inventariseren of er draagvlak was onder de boomkwekers die in het gebied werkzaam zijn. Dit bleek totaal niet het geval te zijn. Lokale omwonenden zijn niet of nauwelijks geïnformeerd. Enkel omwonenden binnen een straal van 1 km zijn volgens de wethouder uitgenodigd voor informatiebijeenkomsten, maar vele omwonenden binnen die straal hebben aangegeven geen brieven te hebben ontvangen. Op de informatiebijeenkomsten kwamen ook max. 40 tot 80 mensen op af. De meerderheid gaf ook op die bijeenkomsten aan bezwaren te hebben tegen de komst van windturbines. De notulen daarvan geven een doelbewust eenzijdig beeld nu enkele kritische vragen met antwoorden daarop, niet in de notulen staan(!). Ondertussen heeft Wethouder Kuipers de plannen verder uit laten werken middels een duur rapport van Arcadis. Wij zijn nu verrast door de nu reeds vergevorderde plannen, terwijl dit een enorme impact heeft op ons leefgebied en de boomkwekerij in de regio.
- Onvoldoende vertrouwen in het meenemen van lokaal draagvlak in de belangenafweging:
Op 30 maart jl. hebben lokale omwonenden en boomkwekers op eigen initiatief wethouder Thijs Kuipers en Jos Piercy uitgenodigd waarbij wij ons door hen hebben laten informeren en onze bezwaren kenbaar hebben gemaakt. Centrale vraag: als verder alle seinen op 'groen' staan echter het draagvlak onder bewoners en bedrijven in de buurt is nihil door de enorme impact, kan dit dan leiden tot het afblazen van dit windpark? Uiteindelijk antwoord van de wethouder daarop is 'nee' aangezien hij stelt dat de gemeente haar ambities wil realiseren en het algemeen belang voor gaat boven individuele belangen van lokale ondernemers en bewoners ('Het is de ongemakkelijke waarheid: het is jammer voor jullie, maar klimaatmaatregelen u.h.v. RES doelstellingen gaan voor op jullie belangen'). Al onze inhoudelijke argumenten zijn van tafel geveegd en geven stellig de indruk dat deze niet meewegen in de belangenafweging. Dit terwijl de wethouder aangaf dat lokaal draagvlak door de gemeenteraad als harde randvoorwaarde is gesteld! Op de vraag aan dhr. Kuipers wat de definitie is van 'lokaal draagvlak' heeft hij gesteld dat de lokale samenleving wordt vertegenwoordigd door de gemeenteraad als gekozen volksvertegenwoordigers en dat hun standpunt bepalend is voor lokaal draagvlak. Wij nemen hier fors afstand van, aangezien lokaal draagvlak gaat over de belanghebbenden in het gebied, bestaande uit de omwonenden en bedrijven binnen 2,5km van het plangebied (sluit ook aan op jurisprudentie) alsmede de kernen Melderslo, Grubbenvorst en Lottum vanuit de mogelijke beperkingen van woningbouw. Er wordt dus door dhr. Kuipers volledig voorbij gegaan aan goed onderzoek naar het lokaal draagvlak binnen het plangebied. Dit is echter een vereiste bij dit soort besluitvormingstrajecten en moet dus eerst worden uitgevoerd. Het zou goed zijn als de gemeenteraad zelf de definitie vaststelt van lokaal draagvlak (gebied en maatstaven/toetsingskader) en alsnog opdracht geeft hiertoe.

²⁷ Zie het artikel van Follow The Money d.d. 23 december 2021: <https://www.ftm.nl/artikelen/deel-ii-windparken-overheid-negeerde-rechtspraak?share=zMu85VWCjGKxqgXERq9O3IwR5Z11D5UVdL2ITRfoSPksIfhzQLSCFvylEuAvxg%3D>

- Reindonk Energie onderzoekt in opdracht van de gemeente de sociale haalbaarheid???
 Uit betrouwbare bron alsook de uitnodigingsmail d.d. 17 mei van de gemeente voor de raadsavond van 31 mei, hebben we vernomen dat energievoerders Reindonk Energie (RE) van de gemeente Horst aan de Maas opdracht heeft gekregen om de sociale haalbaarheid bij inwoners en omwonenden te onderzoeken. Dit roept grote vraagtekens op en tekent temeer de dubieuze handelswijze van de gemeente Horst aan de Maas. Wij vragen de gemeenteraad vanuit haar toezichthoudende rol dit te onderzoeken:

 - RE is een belanghebbende partij nu zij als initiatiefnemer optreedt. Hoe kan zij geacht worden om de sociale haalbaarheid met onafhankelijke visie te onderzoeken?
 - Hoe is de keuze voor uitbesteding aan RE tot stand gekomen (aanbestedingsprocedure)?
 - Wat is het gedefinieerde onderzoeksdoel? Meer in het bijzonder de 'sociale haalbaarheid'?
 - Omwille van dit onderzoek is door RE een bijeenkomst met enkel 'welwillende grondeigenaren' belegd op 9 mei j.l. op het bedrijf van Frank Coenders aan de Witveldweg. Hoe moeten we de keuze voor enkel welwillende grondeigenaren rijmen met 'sociale haalbaarheid'? Inwoners en omwonenden zijn bewust NIET uitgenodigd (men wilde enkel positief gestemden laten deelnemen)! Gaat het dan niet enkel om economische haalbaarheid? Er is in diezelfde bijeenkomst door RE gesproken over het smeden van een coalitie van gewilligen in het plangebied.... Dus: in plaats van het onderzoeken van sociale haalbaarheid bij omwonenden / inwoners, gaat RE juist een coalitie van gewilligen creëren en deze vervolgens opzetten tegen omwonenden, en spreekt RE in het geheel niet met inwoners/omwonenden. Vanuit de omwonenden is er dan ook geen enkel vertrouwen in RE als gesprekspartner. Sterker, de handelswijze van RE is uiterst laakbaar en hieruit blijkt duidelijk dat zij niet als onafhankelijke adviseur acteert, maar als financiële stakeholder. Dat de gemeente dit enerzijds zo laat gebeuren of zelfs mogelijk regisseert en anderzijds de Gemeenteraad een ander beeld voorhoudt, toont de zieke bestuurscultuur bij de Gemeente Horst aan de Maas.
 - Wij hebben middels onze enquête, die ondertekend is door ruim 1800 mensen, die overwegend woonachtig zijn in de kernen Melderslo, Lottum en Grubbenvorst, die het dichtst bij de zoekgebieden zijn gelegen, aangetoond dat er geen maatschappelijk draagvlak is voor het realiseren van windturbines binnen de zoekgebieden Witveld en Hoogheide. Dat geldt ook voor de omwonenden en ondernemers die woonachtig en/of gevestigd zijn in het plangebied. De enige personen die voor zijn, zijn ofwel grondeigenaren die een (groot) financieel belang hebben bij het verlenen van medewerking en/of lid zijn van Reindonk Energie.
- Principebesluit gemeenteraad in juni, vooruitlopend op nieuwe landelijke planMER richtlijnen:
 Op 11 juli a.s. staat een principebesluit gepland, waarbij een 'go - no go' voor verdere doorgang van het project bepaald wordt, terwijl de nieuwe landelijke planMER richtlijnen waaraan dit soort grote windparken moeten voldoen, dan mogelijk nog niet bekend zijn of in ieder geval nog niet definitief zullen zijn vastgesteld. Desgevraagd wil de gemeente niet op die nieuwe regels wachten. Wij vinden het onbegrijpelijk dat de gemeente dit plan met forse impact, zonder toetsing van lokaal draagvlak, toch doorzet. Met mogelijke verkwisting van belastinggeld aan dan te starten dure onderzoeken tot gevolg. Waarom niet een paar maanden wachten zoals bijvoorbeeld de gemeente Sittard-Geleen en anderen ook doen? Vooral gezien het volledig ontbrekend draagvlak bij omwonenden en onbekende effecten op veldarbeiders en daarmee perspectief van boomkwekers.
- Onjuiste informatievoorziening / beeldvorming aan besluitvormers:
 Notulen van bijeenkomsten zijn onvolledig door het weglaten van kritische vragen en antwoorden. Verder kent het rapport van Arcadis vele open einden en is vooral uitgewerkt op het gebied van normen voor hoogfrequent geluid en slagschaduw voor omwonenden. Met nieuwe medische inzichten en andere relevante criteria die in onderzoek zijn en leiden tot nieuwe planMER normen, zoals: afstandsnormen, normen voor laagfrequent en infrason geluid en slagschaduw voor land-/seizoensarbeiders is geen rekening gehouden in het rapport. Ook wordt daarin gesteld dat de boomkwekers uitgebreid zijn gehoord en aanbevelingen hebben gedaan, wat de suggestie wekt dat zij welwillend staan tegenover de komst van de windturbines. Dat klopt niet. De kwekers hebben enkel gesteld dat ze het niet eens zijn met de komst van windturbines, maar wel in gesprek willen blijven vanwege de impact op hun bedrijven. Tijdens de eerste verkenning twee jaar geleden waren circa 20 boomkwekers in het gebied tegen de komst van windturbines en 2 boomkwekers (die twee zijn bereid windturbines te plaatsen op hun perceel) waren voor. Momenteel zijn de overige boomkwekers die in het gebied werkzaam zijn nog steeds tegen de komst van de windturbines. Desgevraagd zei wethouder Kuipers dat er een addendum bij het rapport van Arcadis zou komen, maar dat is nog steeds niet gebeurd. Dus ligt er nog steeds een rapport wat onjuist en onvolledig is.

- Vraagtekens rondom juiste vaststelling KODE en inpassing van dit plan in (reeds grotendeels behaalde?) RES doelstellingen.
 - In december 2020 heeft de gemeente Horst aan de Maas het Kader voor Opwek van Duurzame Electriciteit (KODE) vastgesteld. Doel is om 30% van de totale energievraag binnen de gemeente middels duurzame elektriciteit lokaal op te wekken. Dit gaat om 1150 TJ (terajoule) aan duurzame elektriciteit in 2030. Een deel van deze doelstelling wil de gemeente in grootschalige energieprojecten in de vorm van zonne- en windenergie opwekken, het gaat hierbij om 713 TJ aan duurzame elektriciteit, waarvan 223 TJ middels windenergie. We beschikken over informatie waaruit blijkt dat de basisgegevens voor KODE onjuist zijn vastgesteld. In het vertrekpunt voor energieverbruik zou bijvoorbeeld ook de (glas)tuinbouw zijn meegenomen. Dit is onjuist omdat die sector haar eigen doelstelling heeft. Daarmee zijn de doelstellingen van KODE feitelijk onjuist vastgesteld. Dit zou door de gemeenteraad nader onderzocht dienen te worden danwel opdracht gegeven moeten worden.
 - Tijdens de werkateliers is ons ter ore gekomen dat de gemeente gaat voor maximale windturbinecapaciteit, zelfs boven de KODE/RES doelstelling. Dat blijkt ook uit het Arcadis rapport: realisatie Hoogheide/Witveld leidt tot een geschatte opwek van 364-450 TJ. Daarmee valt de legitimatie voor (een deel van) de windturbines weg. Dit verdient nader onderzoek, zie volgend punt.
 - De RES doelstellingen zouden reeds grotendeels gehaald zijn. De raad zou er vanuit haar controlerende rol goed aan doen om de gemeente uitgebreid en getalsmatig onderbouwd te laten aantonen of en hoe de windturbines binnen de doelstellingen van RES en KODE vallen.
 - Er zijn voldoende alternatieven om aan de doelstellingen te voldoen. Daar waar lokale maatregelen onvoldoende inpasbaar zijn (zoals deze windturbines) bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid om als gemeente te participeren in een of meerdere windturbines op zee (1 turbine op zee staat gelijk aan ca 2-3 turbines op land). Danwel via andere (boven)regionale projecten. Dat is een logische afweging indien de lokale situatie niet geschikt is voor een acceptabele inpassing van windturbines. De raad zou opdracht moeten geven om dit te onderzoeken. Ook bestaat wellicht de mogelijkheid om CVO's/GVO's te kopen.
- Overdracht van bevoegdheden van Provincie naar Gemeente net voordat het nieuwe college van Gedeputeerde Staten (GS) Limburg aangesteld wordt:
Inmiddels is ons bekend dat begin april, op de valreep van diens vervanging, de D66 gedeputeerde van GS Limburg (Maarten van Gaans) een bestuursovereenkomst heeft gesloten met diens D66 collega wethouder Kuipers van de gemeente Horst. Timing is erg discutabel... waarschijnlijk omdat GS Limburg, na de op handen zijnde installatie van het nieuwe college van GS, geen goedkeuring zal geven aan dit plan op grond van nieuw provinciaal beleid. De precieze gang van zaken in (de aanloop naar) de totstandkoming hiervan, wordt door ons onderzocht. Dat onderzoek zou ook de gemeenteraad moeten doen.
- Er zijn alternatieven / geen noodzaak meer voor windturbines op land om energiedoelstellingen te halen, maar dit wordt niet meegenomen in besluitvorming:
Uit het eerder genoemde onderzoek van CE Delft blijkt dat extra windturbines op land niet nodig zijn om de energiedoelstellingen te halen, danwel 1 jaar later. Dit vanwege de reeds concreet geplande capaciteit, nog te plaatsen windturbines op zee, zonnepanelen op daken, groen gas, etc. Er is daarmee geen rechtvaardiging meer voor grote windturbines op land. De gemeente lijkt de resultaten uit deze onderzoeken niet mee te nemen in haar afwegingen, ondanks dat alle conclusies en beslissingen die tot op heden getrokken zijn, ook opgehangen worden aan de wetenschap. Volgens ons is het dan ook verstandig om de uitgangspunten bij te stellen als de wetenschap met nieuwe inzichten komt. Zeker als blijkt dat de ingeslagen weg niet de juiste is door de onevenredig hoge impact op de leefomgeving met directe gezondheidsschade.

Samengevat

- Wind op land is niet meer nodig om de klimaatdoelstellingen te halen (CE Delft).
- Er is sprake van forse overlast van geluid door te hoge normstellingen, bevestigd door experts en omwonenden van bestaande windparken.
- Gezondheidsschade:
 - Windparken leiden tot aantoonbare gezondheidsschade zoals blijkt uit o.a. de door dr. Van Manen aangehaalde onderzoeken. En ervaring omwonenden bestaande windparken.
 - Door de Tweede Kamer is verder onderzoek gelast naar gezondheidseffecten, waarvan de uitkomsten worden meegenomen in nieuwe planMER normen. Er moet ons inziens dus minimaal gewacht worden met besluitvorming tot het moment dat de nieuwe landelijke normen voor windturbines definitief zijn vastgesteld²⁸.
 - In onze lokale situatie is sprake van landarbeiders die een forsere en langere blootstelling hebben dan waar de normen op gebaseerd zijn. Deze mensen moeten ook beschermd worden. Wat dit met hun gezondheid doet, is totaal onbekend. Aangezien dit hier zeer relevant is, moet hier eerst onderzoek naar plaatsvinden. Schadeclaims van personeel richting boomkwekers zijn een risico.
- De boomkwekerij vreest terecht voor haar voortbestaan. Personeel zal weglopen omdat het niet blootgesteld wil worden aan de effecten van langdurig werken onder de turbines. Verder hebben windturbines een uitdrogend effect op de lokale bodems door invloed op micro-klimaat.
- Netcongestie vormt een probleem binnen de gemeente Horst aan de Maas, wat pas op z'n vroegst in 2027 (maar waarschijnlijk pas later dan dat) zal zijn opgelost.
- Effecten op flora en fauna, m.n. door intensief trekvogelgebied. Gebied Hoogheide extra risico vogelaanvaringen i.v.m. bosrijk gebied.
- Rentabiliteit windturbines staat zwaar onder druk. Wie ruimt alles op als door nieuwe regels of slecht verdienmodel de turbines stil komen te staan? Wie is verantwoordelijk?
- Vervuiling en kans op schadeclaims door microplastics.
- Leefbaarheid van de kleine kernen komt zwaar onder druk door visuele impact, beperkingen aan toekomstige woningbouw, wegtrekkende gezinnen en jeugd, vergrijzing. Daardoor ook wegtrekkend MKB en verblijfsrecreatie.
- Verschillende belangen zorgen voor gespleten gemeenschappen.
- Draagvlak lokaal is zowel bij omwonenden als boomkwekers nihil.
 - De petitie is nu al meer dan 1.800 keer (!) ondertekend.
 - Er waren 600 mensen aanwezig op 17 april j.l. in MFC de Zwingel. Uit de massale opkomst en reacties blijkt duidelijk dat dit enorm leeft in de kernen en er 0,0 draagvlak is bij de lokale gemeenschap (lokaal draagvlak = randvoorwaarde volgens de gemeenteraad).
- Dubieus proces:
 - Arcadis is niet onafhankelijk en rapport bevat aantoonbare onjuistheden.
 - Geen open communicatie / omgevingsdialoog. Belangen omwonenden zijn ondergeschikt aan het prestigepaardje van een D66 wethouder.
 - Reindonk Energie onderzoekt in opdracht van de gemeente de sociale haalbaarheid bij enkel welwillende grondeigenaren. Dit is volstrekt onaanvaardbaar.
 - Lokaal draagvlak is niet gedefinieerd en niet onderzocht.
 - Vraagtekens rondom juiste vaststelling KODE en inpassing van dit plan in (reeds grotendeels behaalde?) RES doelstellingen.
 - Principebesluit raad al 11 juli, terwijl planMER met nieuwe normen o.b.v. o.a. nieuwe gezondheidsonderzoeken dan nog niet bekend is. Andere gemeenten wachten.
 - Op de valreep overdracht bevoegdheid door D66 gedeputeerde aan D66 wethouder.
 - Er zijn alternatieven om de energiedoelstellingen te behalen en uit recent onderzoek blijkt dat extra windturbines op land niet noodzakelijk zijn voor de energietransitie. Dit is niet zichtbaar meegenomen in de belangenafweging.

²⁸ De verwachting is de nieuwe definitieve planMER normen in 2024 worden vastgesteld.

Wat vragen wij aan jullie?

Wij maken ons ernstig zorgen.

Over onze gezinnen, onze gemeenschap, ons landschap en onze bedrijven.

Op grond van deze brief en hetgeen 17 april in MFC De Zwingel in Melderslo gezegd is, kan geen weldenkend mens nog 'ja' zeggen tegen dit plan, temeer gezien de lokale situatie (maatwerk!). Gezien de grote en onomkeerbare gevolgen is juist uiterste zorgvuldigheid in besluitvorming essentieel. En juist die zorgvuldigheid ontbreekt omdat er aanstonds nieuwe normen komen die zijn gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke inzichten en verder onderzoek naar gevolgen en noodzakelijkheid nodig is.

De dubieuze procesgang en het totaal voorbijgaan aan lokaal draagvlak maakt dat er geen enkel vertrouwen is in het juist wegen van onze lokale belangen. We zien ons geconfronteerd met een D66 wethouder die dit project koste wat kost wil doordrukken: 'Het past binnen de energietransitie en voldoet aan de huidige (ter discussie staande) wettelijke regels, dat is de ongemakkelijke waarheid voor de omwonenden'. Maar die verder al onze bezwaren bagatelliseert en vindt dat ondanks volledig gebrek aan lokaal draagvlak dit project doorgang moet vinden, ten koste van gezondheid en leefbaarheid van ons, onze kinderen, onze kleinkinderen, onze bedrijven en onze kleine dorpsgemeenschappen.

Die attitude van dhr. Kuipers bleek ook duidelijk uit zijn reactie in de raadsvergadering van 16 mei j.l.:

- Hij praat enkel over normen. Niet over mensen. Niet over draagvlak;
- Hij schermt met het zogenaamd onafhankelijk RIVM terwijl de onafhankelijkheid van RIVM ter discussie staat;
- Hij stelt dat de Raad van State onlangs de bestaande oude normen als passend heeft beoordeeld. Dat is een onjuiste interpretatie van de RvS uitspraak aangezien de RvS geen normen aan sich beoordeelt, maar louter beoordeelt of een situatie aan de op dat moment geldende normen (in dit geval de bestaande oude normen die aanstonds vervallen) voldoet;
- Hij schermt met snelheid in het proces omwille van klimaatdoelstellingen, echter een van de raadsleden heeft navraag gedaan bij de Tweede Kamer en daaruit blijkt geen enkel bezwaar om even te wachten op de nieuwe planMER normen. Immers, als daaruit blijkt dat het plan geen doorgang kan vinden, wordt er fors gemeenschapsgeld bespaart aan kostbare onderzoeken;
- De door Kuipers gewenste snelheid omwille van klimaat is ons inziens een drogreden omdat de eventuele ontwikkeling van een windpark binnen de gemeente Horst aan de Maas op geen enkele noemenswaardige wijze invloed zal hebben op het klimaat en deze invloed door Kuipers ook geenszins aannemelijk is gemaakt. Laat staan dat deze op overtuigende wijze is aangetoond.

Jullie zijn onze gekozen volksvertegenwoordigers vanuit onze kleine dorpsgemeenschappen. Op jullie rust de verantwoordelijkheid om vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel ons te behoeden voor blootstelling aan deze gevolgen en risico's. We kijken juist naar jullie om te voorkomen dat deze ellende over ons wordt uitgestort. Behoed ons!

Wees alert, laat je niet eenzijdig en onvolledig informeren. Laat zelf onderzoek uitvoeren danwel laat contra-expertises uitvoeren. Wij beschikken inmiddels over een groot netwerk aan gezaghebbende deskundigen (medici, professoren, hoogleraren, ingenieurs) die jullie graag bijpraten over de werkelijke ins/outs en risico's van windturbines. Desnoods organiseren wij zelf voor jullie een bijeenkomst of brengen we jullie anderszins met hen in contact. Wij willen dat jullie het eerlijke en volledige verhaal horen zodat jullie een goed gefundeerd besluit kunnen nemen wat recht doet aan alle belangen.

Veel succes en wijsheid gewenst.

Wij staan altijd klaar om verdere vragen te beantwoorden of zaken nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Namens bestuur Stichting Tegenwind Horst aan de Maas

ing. P.J.M. (Peter) Reinders

Bijlagen:

- Brief dhr. W. Christiaens (directeur EuroTree Boomkwekerijen B.V.) d.d. 18 april 2023
- Foto-impressie van ingemonteerde windturbines vanuit verschillende perspectieven

Bijlage:

Kopie brief dhr. W. Christiaens (directeur EuroTree Boomkwekerijen B.V.) d.d. 18 april 2023

Geachte raadsleden,

Waarom ontvangen jullie deze brief?

Middels deze brief wil ik jullie graag toelichten hoezeer de geplande windmolens in gebied Hoogheide / Witveld een bedreiging vormen voor de onderling sterk verbonden boomkwekers Lottum / Melderslo / Grubbenvorst en in dat verlengde voor onze medewerkers en aanverwante bedrijven. Deze brief schrijf ik op persoonlijke titel als algemeen directeur van EuroTree Boomkwekerijen Horst BV.

Wat is het belang van een vitale lokale boomkwekerijsector voor onze leefomgeving en (lokale) economie?

Leefomgeving:

- Goede duurzaamheidsscore:
De boomkwekerij scoort erg goed qua CO₂ footprint. Dit blijkt uit onderzoeken van o.a. de erkende certificeringsorganisatie <https://www.co2-prestatieladder.nl/nl> getoetst door onderzoeksbureau CE Delft) in samenwerking met toonaangevende boomkwekerij M. van den Oever & Zn BV (bron: <https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/news-item/Boomkwekerij-als-duurzame-koploper-met-de-CO2-Prestatieladder>). **Hieruit blijkt dat 1 hectare aan volwassen bomen per jaar 10 ton CO₂ omzet in zuurstof.** Daarnaast lopen er veelbelovende pilots met vastleggen van CO₂ in de bodem waardoor per saldo zelfs meer CO₂ wordt vastgelegd dan geproduceerd. De daarmee ontstane CO₂ credits kunnen vervolgens ingezet worden om andere maatschappelijke projecten mogelijk te maken.
- Landschappelijke betekenis:
De verschillende teelten van bomen en rozen vormen een unieke lappendeken van natuurpracht in onze regio, juist in gebied Hoogheide / Witveld. Daarnaast zijn daar nog unieke houtwallen die door de kwekers in stand zijn gehouden. Deze vormen voor andere regio's een voorbeeld voor natuurherstel. Juist de combinatie van deze unieke lappendeken aan teelten en houtwallen met bijbehorende biodiversiteit geeft Hoogheide / Witveld een ongekennde pracht. Dit zou geruïneerd worden door uitgerkend in dat gebied windmolens te plaatsen.

(Lokale) economie:

- Verbindende kracht en wederzijdse afhankelijkheid van boomkwekers:
Wij hebben als boomkwekers voor de regio een gezamenlijke aantrekkingskracht op klanten uit heel Europa. Ieder afzonderlijk bedrijf produceert in de regel iets unieks, vaak gestoeld op jarenlange kennis, ervaring en doorontwikkeling door de huidige generatie die op de desbetreffende bedrijven de leiding heeft. Deze unieke bedrijven hebben als eenling niet de aantrekkingskracht zonder de collega's, die nu nog in het gebied ondernemen.
- Wederzijdse afhankelijkheid van de dienstverleners en toeleveranciers:
Ditzelfde zie je terug bij de industriële bedrijven die Horst aan de Maas internationaal mede op de kaart hebben gezet. Denk aan Maurice Kassenbouw, Christiaens Group, Munckhoff, Limbraco, Arco, Hotraco, Dinissen, Verstappen etc. etc. Zij hebben ook een **gezamenlijke internationale aantrekkingskracht**). Mede doordat wij boomkwekers hier in de gemeente gevestigd zijn, hebben een aantal toonaangevende toeleveranciers en onderzoeksinstituten in de gemeente zich sterk kunnen ontwikkelen. Denk aan Vitelia, Mertens, Coenders Lottum, Cultus, Compas Agro, Ideaal, Maurice Kassenbouw etc. Collega's en klanten uit binnen- en

buitenland zijn onder de indruk van de planten die wij kweken en de manier waarop wij dit samen met lokale partners doen.

- Economische bijdrage aan de lokale gemeenschap:

Juist om bovengenoemde aspecten staat de boomkwekerijsector in deze regio in haar kracht en is zij samen met haar aanverwante bedrijven zeer succesvol. Dit maakt dat zij een sterke economische drager zijn in dit gebied. Goed voor werkgelegenheid, lokale koopkracht, maatschappelijke betekenis via belastingafdrachten, gunstig vestigingsklimaat voor onderzoeksbedrijven, nieuwe startups, etc. Juist het perspectief wat daarmee ontstaat, houdt het buitengebied (inclusief kleine dorpskernen) dynamisch en leefbaar. Daarmee voorkomen we ook verrommeling, leegloop en/of criminaliteit in/van het buitengebied.

Wat is het gevolg van de komst van windmolens voor mijn bedrijf en de sector?

Het gebied Hoogheide/Witveld dat nu benoemd is als zoekgebied voor windmolens, wordt voor een groot gedeelte intensief bewerkt door duurzame boomkwekers. Op de percelen in het zoekgebied worden vele uren door de ondernemers en hun medewerkers doorgebracht. In de volgende alinea's schets ik op basis van de interne gegevens van EuroTree Boomkwekerijen Horst BV hoe groot de dreiging voor ons bedrijf naar mijn mening is.

- Ons bedrijf:

Een aantal raadsleden heeft ons bedrijf bezocht in januari 2023, zij kunnen u eventueel bijpraten over onze manier van werken. Wij kweken producten op een hoog niveau, gemiddeld is een plant 5 jaar (denk even aan de CO₂ die omgezet wordt in zuurstof) bij ons op het bedrijf, hetzij in de vollegrond hetzij in container/pot. Onze producten vinden hun weg in heel Europa naar groothandelaren, hoveniers en tuincentra. Op ons bedrijf met een totaal oppervlak van circa 100 hectare vollegrondsproductie, 3 hectare glas en 5 hectare containerveld, werden in 2022 70.000 manuren gemaakt. In 2022 werd er circa 35.000 uur op de vollegrondspercelen gewerkt (20 fte). Wij hebben momenteel circa 40 hectare direct in het zoekgebied in bewerking.

- Negatieve impact op personeel:

Momenteel is in de regelgeving vastgelegd dat een woonhuis en de burger beschermd is tegen geluid en slagschaduw. Voor zover ik heb kunnen vinden is er nog geen regelgeving voor personeel, **dit zijn dezelfde mensen van vlees en bloed die in de regelgeving burger genoemd worden**, dat op het land of in de kassen aan het werk is. Regelmatig wordt dagen of weken achter elkaar op dezelfde percelen gewerkt voor de intensieve bewerking van onze planten(vormsnoei, rooien, etc). Een deel van ons personeel doet dit al bijna 20 jaar met plezier; in de open lucht en het liefst onder een zonnetje en in alle rust werken tussen de planten. De regelgeving betreffende geluidsbelasting gaat uit van gemiddelden en afstanden en is bedoeld om mensen te beschermen. Wat die pieken in de geluidsbelasting doen met de gezondheid van ons personeel, dat soms hele dagen of weken op hetzelfde perceel recht onder de molens aan het werk is, kan iedereen die ooit op een winderige dag bij een windmolen heeft gestaan wel invullen. Besef wel dat u weer door kunt lopen of fietsen nadat u dit eens geprobeerd heeft... mijn mensen kunnen dit niet...

Als de plannen op Hoogheide/Witveld doorgaan betekent dit dat onze mensen 14.000 manuren direct onder de windmolens moeten gaan werken. Onze hoofdlocatie (inclusief kantoor met voorkant richting zoekgebied) met 3 hectare kas en 5 hectare containerveld ligt binnen een straal van ca 900 meter van het zoekgebied. **Als de plannen doorgaan betekent dit dat wij op deze locatie nogmaals 35.000 manuren in de overlastzone van de windmolens ons personeel bloot moeten stellen aan de gevolgen van de windmolens.** Verder hebben wij nog circa 40 hectare vollegrond binnen een straal van 2 km van het zoekgebied. **Als de plannen doorgaan betekent dit dat wij ook hier nog eens 14.000 manuren in de overlastzone werken (hier doe ik een aanname, omdat de nieuwe regelgeving nog niet bekend is, in Scandinavië wordt gesproken van 10X de tiphoogte wat zou betekenen dat de overlastzone 2.5km is) en**

ons personeel bloot moeten stellen aan de gevolgen van de windmolens . Hoe kan ik als werkgever mensen naar deze percelen sturen, als er regelgeving is voor woonhuizen met betrekking tot geluidshinder en slagschaduw? Een woonhuis mag circa **6 uur op jaarbasis in de slagschaduw** staan. Hoeveel uren zal mijn personeel slagschaduw ervaren als ze direct onder de windmolen mogen gaan werken? Zoals ik het nu zie, zal personeel ervoor kiezen om elders haar heil te zoeken. Logisch. Waarom zou je je eigen gezondheid te grabbel te gooien terwijl je ook elders je brood kunt verdienen?

- Geen toekomstperspectief voor ons bedrijf:

De komst van windmolens betekent, volgens mij, de doodsteek voor EuroTree Boomkwekerijen Horst BV. Mede door de schaalgrootte en de combinatie van vollegrond en containerteelt hebben wij als bedrijf de laatste jaren in kunnen zetten op mechanisatie en arbeidsverlichting om de toekomst in te kunnen. Wij hebben momenteel een gezond bedrijf met een gezonde toekomst, met 40 fte, waarvan wij 35 mensen al meerdere jaren vast in dienst hebben. De markt voor bomen en planten is groeiende. Door de beperking van grond zijn wij niet in staat om door te groeien, terwijl wij wel het personeelsbestand en de mechanisatie op orde hebben om 30% te groeien. Als bedrijf kiezen wij ervoor om degelijk te zijn en goed te zorgen voor ons personeel en onze omgeving. Voor ons is groei geen doel op zich. Wij voorzien echter dat de komst van windmolens zal leiden tot een leegloop van het personeelsbestand door de hiervoor geschetste negatieve impact (mogelijk in toekomst zelfs wettelijke eisen, regelgeving komt meestal achteraf, denk aan de hoogspanningskabels en asbest) en een nog verdere afname van beschikbare geschikte grond voor onze planten. Op dat moment zal er noodgedwongen gereduceerd moeten worden in areaal. Er zal dan ook gesaneerd moeten worden onder buitendienst, binnendienst, verkoopmedewerkers en leidinggevenden. Dit betekent afkopen van contracten en afstoten van de hoge mechanisatiegraad die overbodig raakt. Ook klanten zullen afhaken op het moment dat wij geen interessant pakket meer aan kunnen bieden.

- Geen toekomstperspectief voor collega boomkwekers en negatieve impact voor aanverwante bedrijven:

Dit geldt voor ons als bedrijf alsook voor het gezamenlijke aanbod van de bedrijven in de regio. In het hele zoekgebied ligt circa 200 hectare boomkwekerij. Dit is een substantieel deel van de totale vollegrondsteelt binnen de boomkwekerij voor het gebied Lottum, Grubbenvorst, Melderslo. Binnen een straal van 2,5 km van het huidige zoekgebied ligt meer dan 50% van de totale boomteeltproductie vollegrond die momenteel in deze drie dorpen plaatsvindt. Deze percelen liggen vaak op relatief korte afstanden van de hoofdlocaties, waardoor de transportbewegingen door de dorpen tot een minimum beperkt kunnen blijven. Door de windmolens te plaatsen zullen boomkwekers verder weg moeten gaan zoeken naar percelen om hun bedrijf te kunnen laten overleven. Bedrijven als Piet Vergeldt BV (circa 30ha hoofdlocatie direct in het zoekgebied, met kassen en containervelden en vollegrond in het zoekgebied), Rotjes Youngplants BV (circa 5ha kassen en 10 hectare moederplanten en gecertificeerde huisvesting voor 100 arbeidsmigranten grenzend aan het zoekgebied) , Mts Thielen (8 hectare hoofdlocatie waarvan 3 hectare containerveld met kas) hebben hun locaties zo ingericht zodat ze alles op locatie kunnen doen, denk aan specifieke teeltsystemen etc. Indien deze bedrijven en EuroTree stoppen of weg trekken uit de gemeente is dit het begin van het einde van de huidige kracht van de boomkwekerij in de gemeente Horst aan de Maas. Dat heeft een direct negatief gevolg voor aanverwante bedrijven (dienstverleners, toeleveranciers) die hiervoor reeds genoemd zijn.

- Sector staat reeds onder druk door onttrekking van grond:

Voorgaande wordt versterkt door de steeds verdere onttrekking van grond aan de agrarische sector, Greenport 5.000 hectare, nog maar weinig “**Green**” over, Hoogwatergeul Oijen-Wanssum (Broekhuizen-Blitterswijk) 460 hectare landbouwgrond verdwenen, Landbouw Ontwikkelings Gebied, LOG (laagheide tot Roeffenmart, losbaan tot A73) Mega Varkensstal / Kippenstal. Er komt nog een Spoorverbreding aan. De zoektocht naar andere percelen in andere dorpen is, buiten het financiële aspect, met het oog op duurzaamheid en CO2-footprint geen reële optie.

Wat steekt mij vooral in de manier waarop de gemeente in het windmolendossier opereert?

- **Geen open communicatie / omgevingsdialoog:**
In een eerste sessie werden wij twee jaar geleden uitgenodigd om te inventariseren of er draagvlak was onder de boomkwekers die in het gebied werkzaam zijn. Dit bleek totaal niet het geval te zijn. Ondertussen heeft Wethouder Kuipers de plannen verder uit laten werken middels een duur rapport van Arcadis. Wij zijn nu verrast door de nu reeds vergevorderde plannen, terwijl dit een enorme impact heeft op ons bedrijf en de boomkwekerij in de regio.
- **Onvoldoende vertrouwen in het meenemen van lokaal draagvlak in de belangenafweging:**
Op 30 maart hebben wij op ons eigen initiatief wethouder Thijs Kuipers en Jos Piercy uitgenodigd waarbij wij ons door hen hebben laten informeren en onze bezwaren kenbaar hebben gemaakt. Centrale vraag: als verder alle seinen op 'groen' staan echter het draagvlak onder bewoners en bedrijven in de buurt is nihil door de enorme impact, kan dit dan leiden tot het afblazen van dit windmolenpark? Uiteindelijk antwoord daarop is 'nee' aangezien door de wethouder is gesteld dat de gemeente haar ambities wil realiseren en het algemeen belang voorgaat boven individuele belangen van lokale ondernemers en bewoners. Al onze inhoudelijke argumenten zijn van tafel geveegd en geven stellig de indruk dat deze niet meewegen in de belangenafweging. Dit terwijl de wethouder aangaf dat lokaal draagvlak door de gemeenteraad als harde randvoorwaarde is gesteld.
- **Principebesluit gemeenteraad in juli, vooruitlopend op nieuwe landelijke MER richtlijnen:**
In juli staat een principebesluit gepland, waarbij een 'go -no go' voor verdere doorgang van het project bepaald wordt, terwijl de nieuwe landelijke MER richtlijnen waaraan dit soort grote windmolen projecten moeten voldoen, dan mogelijk nog niet bekend zijn. Desgevraagd wil de gemeente niet op die nieuwe regels wachten. Wij vinden het onbegrijpelijk dat de gemeente dit toch door zet, met mogelijke verkwisting van belastinggeld aan dan te starten dure onderzoeken tot gevolg. Waarom niet een paar maanden wachten zoals bijvoorbeeld de gemeente Sittard en anderen ook doen? De opgerichte Stichting Tegenwind Horst aan de Maas laat in haar publicaties (facebook) ook duidelijk zien wat de effecten zijn.
- **Aantoonbaar onjuiste informatievoorziening / beeldvorming aan besluitvormers:**
Het rapport van Arcadis is naar mijn mening erg suggestief geschreven. Ook wordt daarin gesteld dat de boomkwekers welwillend staan tegenover de komst van de windmolens. Dat klopt niet. De kwekers hebben enkel gesteld dat ze in gesprek willen blijven vanwege de impact op hun bedrijven. Tijdens de eerste verkenning twee jaar geleden waren circa 20 boomkwekers in het gebied tegen de komst van windmolens en 2 boomkwekers (Frank en Leon Coenders zijn bereid windmolen(s) te plaatsen op hun perceel) waren voor. Momenteel zijn de overige boomkwekers die in het gebied werkzaam zijn nog steeds tegen de komst van de windmolens. Desgevraagd zei wethouder Kuipers dat er een addendum bij het rapport zou komen, maar dat is nog steeds niet gebeurd.
- **Er zijn alternatieven om energiedoelstellingen te halen, maar worden niet onderzocht:**
Uit een publicatie van EenVandaag van 9 april j.l. blijkt volgens onderzoeksbureau CE Delft dat extra windmolens op land niet nodig zijn om de energiedoelstellingen te halen, dan wel 1 jaar later. Dit vanwege de reeds concreet geplande capaciteit, nog te plaatsen windmolens op zee, zonnepanelen op daken, etc. Er is daarmee geen rechtvaardiging meer voor dit geplande grote windmolenpark. De gemeente lijkt deze informatie niet mee te nemen, ondanks dat alle conclusies en beslissingen die tot op heden getrokken zijn, ook opgehangen worden aan de wetenschap. Volgens mij is het dan ook verstandig om de uitgangspunten bij te stellen als de wetenschap met nieuwe rapporten komt. Zeker als blijkt dat de ingeslagen weg niet de juiste is.

Wat doet dit met mij als ondernemer?

De laatste jaren ben ik me er als boomkweker steeds meer van bewust dat de wispelturigheid van de politiek zelfs een bedreiging kan vormen voor de groene boomkwekerijsector. Op het gebied van gewasbescherming en bemesting zien wij dit als bedrijf (en als sector) als een uitdaging. Momenteel werkt een student van HAS Venlo binnen ons bedrijf aan een duurzaamheidsopdracht. De bevindingen van zijn onderzoek zullen wij ook delen met boomkwekers in regio om er gezamenlijk weer sterker uit te komen. De windmolens zien wij echt als een bedreiging. Als de beslissing valt dat ze er komen, ontstaan er voor ons bedrijf geen kansen, maar zoals je bovenstaand hebt kunnen lezen veel bedreigingen. Als deze bedreigingen alleen voor EuroTree Boomkwekerijen Horst BV zouden gelden, zou ik me er waarschijnlijk bij neer kunnen leggen, maar het gaat hier om de teloorgang van een sector in de gemeente Horst aan de Maas die momenteel ondergewaardeerd wordt.

Wanhoop komt voor mij persoonlijk nabij, omdat ik me ingelezen heb en gesproken heb met boomkwekers in gebieden waar al windmolens staan. **Is de gemeenteraad echt bereid is om de geprezen boomkwekerij in de regio voor een groot gedeelte op te offeren om de ooit geformuleerde ambities op het gebied van de energietransitie er door te drukken, terwijl huidige wetenschap laat zien dat het helemaal niet nodig is om dit binnen het huidige zoekgebied te realiseren?** EuroTree Boomkwekerijen Horst BV zal kijken wat ze met haar bedrijf en grondposities gaat doen, personeel blootstellen aan de gezondheidseffecten van de windmolens is geen optie. De potentiële bedrijfsopvolger krijgt van mij een negatief advies, indien de windmolens er komen. Mijn levenswerk waar ik de afgelopen 30 jaar met hart en ziel aan gewerkt heb, wordt met de komst van de windmolens buiten mijn macht een halt toe geroepen.

Wat vraag ik aan jullie?

De gemeente heeft met onze boomteeltsector en haar aanverwante bedrijven een prachtig uithangbord op het gebied van duurzaamheid, economie, landschappelijke uitstraling en leefbaar buitengebied / kleine kernen. Maak gebruik van deze sector, want als je hier afscheid van hebt genomen komt deze niet meer terug. Ik hoop dat jullie dit zien, waarderen en vooral koesteren. En dit uitdrukkelijk meenemen in jullie belangenafweging en besluitvorming. Ik hoop dat er wijs besluit volgt.

Hartelijk bedankt voor jullie tijd om deze brief te lezen. Ik sta altijd open om verdere vragen te beantwoorden of zaken nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Wilbert Christiaens

Algemeen directeur

EuroTree Boomkwekerijen Horst b.v.

Onkelweg 16

5962 NJ Melderslo

M: +31(0)6 2244 3278

E: wilbert@eurotree.nl

Bijlage: Foto-impressie van ingemonteerde windturbines vanuit verschillende perspectieven

